

ره توشه ی بیت عتیق

حج تولدی دوباره

پیش گفتار

3.....	نکات توصیه شده برای قبل و شروع و در حین سفر
6.....	نکات کلی راجع به حج
8.....	اذکار سفارش شده در طول این سفر معنوی
10.....	ورود به میقات (درهای ورود به ضیافت الله)
13.....	ورود به حرم و من دخله کان امنا
15.....	طواف
17.....	نماز طواف
18.....	سعی صفا و مروه
19.....	حلق و تقصیر
20.....	خلاصه اعمال عمره تمتع
22.....	مناسک حج تمتع
24.....	وقوف در عرفات
27.....	مشعر الحرام (مشعر = مزدلفه = جمع)
29.....	منا
32.....	طواف زیارت
33.....	خلاصه اعمال حج تمتع
35.....	وداع با کعبه
36.....	مدینه
38.....	بقیع
39.....	چند نکته کوتاه و آموزنده از استاد سید محمد خردمند جهت سفر حج
41.....	منابع

" و قل رب ادخلنی مدخل صدق و اخرجنی مخرج صدق وجعل لی من لدنک سلطانا نصیرا "

" و لله علی الناس حج البیت من استطاع الیه سبیلا و من كفر فان الله غنی عن العالمین "

از میان همه عبادات نص صریح قرآن بر عبادت حج بیش از همه عبادات می باشد بطوری که ترک عمد آن انسان را در گروه کفار جای میدهد خداوند حج را بر مردم واجب کرده تا به برکت آن به یکسری کمالات لایقه نایل گردند

حج کلاس معرفت و جامع عبادات است زائر میهمان خدا و بار یافته اوست و در ضمان دامان الهی می باشد

حج داروی الهی و مرکب از اجزاء بسیار نافیعی برای بیماریهای دل می باشد بیماریهایی که قلب را از عالم نور باز می دارد . بدون طهارت نمی توانیم به سر حقایق حج نایل شویم باید دل آماده و خدایی شود تا ظرفیت تجلیات حق را پیدا کرده و بتواند به برکات این سفر عظیم دست یابد

نوشتاری که در پیش رو دارید حاصل شرکت در جلسات و استفاده از کتب و منابعی است که در بخش مراجع این گزارش آمده است مطالبی که بر حسب موضوع از این جلسات ارائه شده بصورت خلاصه نویسی جمع اوری گردیده است تا در طول این سفر عظیم معنوی زاد و توشه ای برای مسافر این راه بوده باشد و از گذر آن بتوان در انجام این مناسک بزرگ و حفظ و درک اسرار آن توفیقاتی حاصل گردد

تنی چند از دوستان نیز در این سفر معنوی از این نوشتار استفاده کردند از این رو اقدام به تدوین و تکثیر آن نموده شاید کمکی هر چند کوچک در راه خدمت به ضیوف رحمان باشد و مورد رضا و رحمت حضرت حق تعالی قرار گیرد

لازم به ذکر است کسری ها و نواقص این نوشتار مربوط به قصور اینجانب در خلاصه نویسی مطالب میباشد ان شاءالله بتوان به مدد الهی و مراجعه به منابع اطلاعات کاملتری بدست آورد

در خاتمه از زائرین مکرم بیت الله الحرام تقاضا دارم این حقیر را نیز از دعای خیر خویش محروم ننمایند ان شاءالله خدای جواد و کریم همه ما را مورد غفران و رحمت واسعه خویش قرار دهد

سبحان ربك رب العزه عما یصفون و سلام علی المرسلین و الحمد لله رب العالمین

"اللهم ارزقنی حج بیئتک الحرام فی عامی هذا و فی کل عام "

ف - شیخ زاده

نکات توصیه شده برای قبل و شروع و در حین سفر

باید دل آماده و خدایی شود تا انتظار بندگی شایسته از آن داشت دل شکسته خریدار دارد و عرش پروردگار و سکوی پرتاب انسان به ملکوت اعلا خواهد بود "الین قلبی لولیک" قلبی خالی از کینه و کدورت و بدون غره شدن

*حج عوام قصد کوی دوست است و حج خواص قصد روی اوست. ان رفتن به سرای اوست و این رفتن برای اوست. حج فرار بسوی خداست و گریز از هر چیزیکه بنده را از اطاعت حق باز دارد

- قبل از سفر وصیت نامه نوشته غسل کرده و صدقه داده و برای طول سفر پول ایرانی همراه داشته و مرتب صدقه کنار بگذاریم

- از شروع سفر این ایه زیاد خوانده شود "و قل رب ادخلنی مدخل صدق و اخرجنی مخرج صدق و جعل لی من لدنک سلطانا نصیرا"

- خواندن "چهار قل" ایه الکرسی "سوره قدر" تسبیحات اربعه " آیات 190 تا 194 سوره ال عمران

- موقع سوار شدن به هواپیما 7 بار تسبیحات اربعه خوانده شود. هر شب قبل از خواب ایه الکرسی خوانده شود

- خوش رفتاری و حسن خلق و کمک به همسفرانان و دیگران را ناچیز نشمرده و بدانیم که اینها پاداش خاصی دارد با دیده رفت و فارغ از رنگ و نژاد بنگریم سعی کنیم برای یکدیگر کاری انجام دهیم حلیم و صبور باشیم روایات بسیاری در مورد کمک به همسفران می باشد که نشان میدهد ثوابش حتی از طواف هم بیشتر است

- راه بیمه کردن ایمان و اعمال صالح این است که آنها را تحویل حضرات معصومین ع داده تا به رسم امانت در محضر ان بزرگواران بماند و در وقت نیاز انرا مرحمت فرمایند

- زیارت همراه با رغبت و شوق و عشق قلبی و با معرفت به جایگاه و مقام اولیای خدا و با طهارت ظاهری و باطنی باشد تا لذت و شیرینی ان چشیده شود ابتدا اذن دخول خوانده و اجازه گرفته و بعد وارد شویم برای دیگران دعا کنیم تا ان شا الله حاجات ما هم مستجاب شود نشانه قبولی زیارت این است که دیگر دنبال گناه نرویم و تغییر مثبت را در خود ببینیم اگر دل شکست و اشکها جاری شد اذن دخول را گرفته ایم - ان شالله - و میتوانیم وارد شویم

- اگر آگاهی انسان به اسرار حج محدود باشد ارزش اعمال او نیز کمتر خواهد بود زیرا در اینصورت خلوص و عمق و تاثیر ان نیز محدود خواهد بود ممکن است حجی صحیح انجام دهیم ولی حجی مقبول و مطلوب نخواهد بود زیرا روح تعالی پیدا نکرده و تزکیه نفس میسر نمی شود

- حج جامع تمام عبادات است عبودیت در حد کمال عفو گنهکاران دیدار خدا و از مومن انسانهاست زائر میهمان خدا و بار یافته اوست و در ضمان دامن الهی میباشد -دقت کنیم حضور قلبمان را حفظ کنیم از امام زمانمان یاری بخواهیم تا ما را از شر شیاطین حفظ کنند و برکات حج (تندرستی رزق مادی و معنوی فراوان شفاعت نور ....) را شامل حالمان کند

-طبق فتوای ایت الله سیستانی مسافر در تمام مکه و مدینه می تواند نماز را کامل یا شکسته بخواند

-در نماز جماعت شرکت کرده اگر مقدور است در جایی که سنگ است نشسته و به ان سجده کنیم میتوانیم حمد و سوره را اهسته بخوانیم اگر چیزی در حرم پیدا کردیم کراهت دارد برداریم اگر در صفا مروه سنگی افتاده بود اشکالی ندارد برداریم ولی جایز نیست خودمان بکنیم

-اطلاعات غیر ضروری از روی موبایلها پاک شود و اگر نمی خواهید از سیم کارت ایران استفاده کنید از گوشی خارج کرده در جای امن نگه دارید و اگر میخواهید فعال شود بین کد ان را فعال کرده و مدارک نزد خانواده باشد

-گذرنامه بلیط عوارض خروج از کشور عکس ویزا چک شود کارت شناسایی غیر از پاسپورت کتاب و جزوه های غیر ضروری همراه نباشد

-اگر پول ایران یا ارز همراه دارید شماره سریال آنها را نوشته و کپی یا عکس آن همراه باشد

- در فرودگاه مقصد خونسردی خود را حفظ و با دقت به تابلوها و هشدارها توجه نموده و با صدای بلند صحبت نکنیم

-چمدانها را جلوتر کاروان تحویل گرفته و در هتل تحویل میدهد و در هر دو فرودگاه بازرسی کامل انجام میشود روی چمدانها مشخصات کامل خود و کاروان نصب گردد

-ورود به اسانسور حمل بار و بالکنها و در گیر شدن مستقیم با عوامل عربی هتل برای رفع مشکلات ممنوع است

-کارت هتل را در بدو ورود گرفته و با کارت زائر همیشه همراه باشد اشیا قیمتی را در صندوق امانات اطاق قرار دهیم

-کفش در حرما همیشه در کیسه گذاشته و بلند کردن کفش به سمت کسی و سجاده با تصویر اماکن ممنوع است

-سه راهی پاوربانک شارژر صلوات شمار و تسبیح مهر کوچک (بیشتر برای داخل هتل) و همراه داشتن داروهای ضروری برای بیشتر از یک ماه (داروها را در چند جا بگذارید) خاکشیر تخم شربتی عرقیات مغزها ... آورده شود

- صحبت سیاسی و بحث در مورد مسایل دو کشور ممنوع است

- مراقب بهداشت و استحمام مراقب استراحت و تغذیه باشیم همراه داشتن لیوان اختصاصی پرهیز از پرخوری و نوشیدن اب سرد و کولر غرغره اب نمک استفاده از ماسک در جاهای شلوغ رعایت شود

-اقلال مصرفی در هتل هفتگی شارژ میشود

-بهترین ساعات خروج از هتل قبل از ساعت 10 صبح و بعد از 6 بعداز ظهر است

-برای جلوگیری از افتاب سوختگی و گرمزدگی استفاده از کرم ضد افتاب عینک کلاه یا نقاب و یا چتر و نوشیدن اب فراوان مفید است

-اتوبوسهای حرم نیم ساعت قبل و بعد از اذان کار نمی کنند از تاریخ 8 تا 13 ذی الحجه نیز کلا کار نمی کنند

-تماس از عربستان به ایران ابتدا کد 0098 و بعد کد شهر یا موبایل

پیامبر ص فرمودند: درهای آسمان از چهار محل باز می شوند یکی از آنها هنگام نگاه کردن به کعبه است. خانه کعبه مظهر رحمت الهی جایگاه مغفرت و دست خدا بر روی زمین است. نگاه کردن به کعبه عبادت است. محبوبترین سرزمین نزد خداوند میباشد قدمت آن بیش از هر بنایی هست. محاذی بیت المعمور و عرش خداست اسباب رساندن به آن از گناهان کبیره می باشد از طرفی قلب مومن عرش خداست و اگر کسی قلب مومنی را بشکند و او را بیازارد مانند آن است که دوپست هزار مرتبه کعبه را ویران کرده برای همین تاکید شده از کوچکترین کاری که اسباب به قلب مومنی بزند بپرهیزد و گشاده رو خوش خلق و گشاده دست و همراه باشید.

نکات کلی راجع به حج

حج یک بازاریست عده ای در آن سود و عده ای ضرر می کنند

حج کلاس معرفت و جامع همه عبادات است حج بریدن از خلق و رویکرد به حق است. زائر بیت الله الحرام غیر از دوری از حرام لذت حلال را هم بقدر ضرورت میچشد. انسان در هر مقامی قرار می گیرد یک ظرفیت و جایگاهی پیدا می کند و در آن مقام لیاقت پیدا می کند که چیزی بخواهد و کاری بکند **دعا مقام و ظرفیت را بالا میبرد** این عهد و میثاق خدا بر مردم است

بدون طهارت نمی توانیم به سر حقایق کعبه نایل شویم با تضرع و شفیع قرار دادن ائمه و امیر حاج از خدا بخواهیم مشمول این طهارت شویم. نگاه به کعبه در صورتی که از روی محبت و معرفت باشد عبادت است و سبب نابودی و ریشه کنی خطایا میشود مقصود دیدن کعبه رویت صاحبخانه و شهود باطنی اوست

حج و عمره به هم وصل هستند و در فاصله این دو باید فقط دل مشغولی ما اعمال و تزکیه نفس و عبادت باشد فکر خرید و امور دنیوی نباشیم خروج از مکه و انجام عمره مفرده رفتن به منا در این فاصله حرام است

امام رضا ع می فرمایند: با دقت نگاه کن ببین کجا هستی در حرم الله هستی در صحن بلاد حق هستی اینجا محل عبادت هست خود را در عبادت مقیم کن هر کاری از اعمال نیک چندین برابر پاداش دارد گناه هم جزای مضاعف دارد فکر گناه هم در اینجا گناه هست سعی کن خود را مقیم ورع کنی ورع بالاتر از تقوی است تقوی نگهدارنده دستورات الهی و سپر گناه است ولی ورع یعنی حتی فکر گناه هم نداشته باشد زبان را کنترل کرده پرحرفی نکرده مشغول ذکر و تسبیح و حمد برای هر روز برنامه خاصی بگذاریم و خود را موظف به انجام آن بکنیم مثلا یک تعداد صلوات تسبیحات اربعه قران خواندن نماز استغفار در هر روز با برنامه منظم داشته باشیم **البته دقت داشته باشیم کیفیت را فدای کمیت نکنیم "ذکر وقتی" بهتر از "ذکر عددی" است** ذکر عددی خوب است ولی یک اسبیبی دارد گاهی برای تکمیل آن حضور قلب و توجه از بین میرود ولی اگر برای خودمان برنامه بگذاریم مثلا هر روز نیم ساعت صلوات بفرستیم یک ساعت نماز بخوانیم.... دیگر با توجه و خضوع و خشوع انجام میشود **با خود شرط کنیم در این ایام هر کاری را مستدام و پیوسته و با مداومت انجام دهیم** حتی برای طول مسیر و در ماشین هم میتوانیم برنامه داشته باشیم

در هر بار رفتن به مسجدالحرام هفت بار طواف و نماز طواف را به نیت همه بخصوص حضرت زهرا س انجام دهیم. نشستن کنار کوه صفا و مروه و خواندن قران سفارش شده البته سعی مستحبی نداریم. خواندن نماز واجب در مسجدالحرام بسیار فضیلت دارد و باعث قبولی نمازهای که تاکنون خوانده ایم می شود.

ختم قران در مکه و مدینه انقدر انسان را بالا میبرد که تا از دنیا نرفته پیامبر را در خواب دیده و جایگاهش را در بهشت به او نشان میدهند. امام باقر ع میفرمایند: هر کس در مکه از جمعه به جمعه ختم قران کند (حال در یک یا چند هفته) خدا از اولین جمعه خلقت تا آخر آفرینش برای او اجر و حسنات ثبت میکند (البته در روزهای دیگر نیز همینطور است مثل شنبه تا شنبه و مهم خواندن قران و ختم آن است)

مرتب از خود بپرسیم در کجا هستیم و به خود تذکر بدهیم در بهشت روی زمین و در دارالعباده هستیم تا ملکه ما شود

دعا نماز سکونت در مسجدالحرام وسعت رزق میاورد (رزق مادی و معنوی)

هدیه معنوی امام صادق به جعفر طیار در امرزش گناهان و برآوردن حاجات خواندن نماز جعفر طیار در روز جمعه قبل از ظهر است خواندن دعای ابوحمزه و عرفه نیز سفارش شده است.

ما مسافریم و مسافر برای سفر احتیاج به زاد و توشه دارد عبادات کارهای خیر دوری از گناه حفظ حلم سعه صدر مهربانی با همسفران زاد و توشه این سفر هست

ارکان کعبه : رکن عراقی (رکن شمالی)- رکن شامی (رکن غربی) حجر اسماعیل در موازات این دو رکن قرار دارد رکن حجر الاسود (رکن شرقی) رکن یمانی(رکن جنوبی) مستجار در کنار این رکن است

حطیم : افضل بقاع در مسجدالحرام و بین حجرالاسود و مقام ابراهیم و در خانه خدا میباشد بهترین مکان در اطراف کعبه برای عبادت اقرار به گناهان نماز دعا و تفراس است . جایگاه نزول جبرئیل بر امام زمان در زمان ظهور میباشد . بار خدایا بر محمد و آل محمد درود بفرست و به من رحمتی گسترده عطا کن که بوسیله ان به خیر دنیا و آخرت نائل شوم.

ملتزم : فاصله بین حجرالاسود و در کعبه میباشد که در طواف وقتی به ان میرسیم هشت در از درهای بهشت از انجا به روی زائر باز می شود و مختار است از هر دری می خواهد وارد شود

رکن یمانی : یکی از چهار رکن کعبه میباشد که پیامبر زیاد انجا را میبوسید و میفرمودند: نشد در طواف به این رکن برسم و جبرائیل را مشغول استغفار برای استلام کنندگان نبینم . این رکن بعد از حجرالاسود افضل ارکان کعبه میباشد . باب اهل بیت است در انجا فرشته ای بنام امین وجود دارد که در حال امین گفتن به دعای مومنان است

مستجار : کنار رکن یمانی است و محل شکاف خانه کعبه و ورود فاطمه بنت اسد و محل تولد امیرالمومنین ع میباشد حضرت ادم در این محل برای امرزش خودش و فرزندانش دعا فرمودند . محل پناه بردن همجوار شدن . صلوات و خواندن ربنا اتنا فی الدنيا حسنه و فی الاخره حسنه و فنا عذاب النار سفارش شده است روبروی مستجار: اللهم بیت بیتک والحرم حرمک و العبد عبدک و هذا مقام عائد بک من النار

سجده در مکه ثوابش مانند شهیدیت است که در خون خود می غلطد . مقام قرب و فناست .

یکی از ذکرهایی که در سجده سفارش شده و همچنین از مناجات امام سجاد ع در حجر اسماعیل می باشد : خدایا عبد تو به درگاه توست فقیر تو به درگاه توست مسکین تو گدای تو بنده ضعیف تو فقیر درگاه توام و خودت خوب میدانی چقدر محتاجم . (الهی عیبیک بفنائک مسکینک بفنائک فقیرک بفنائک ....) دعا و خواندن خدا خیلی مهم هست بعد حاجات را بخواهیم اللهم ارحمنی فانک رحیم در حجر اسماعیل مناجات امام کاظم ع و ذکر نام اعظم خدا

امام صادق ع : کسانی که در حج یا عمره هستند مهمان خدایند اگر از او درخواستی داشته باشند به انان عطا می شود و اگر او را بخوانند پاسخ انان را خواهد داد و اگر نزد او وساطت کنند پذیرفته خواهد شد و اگر سکوت کنند و چیزی نخواهند از ابتدا به عطا خواهد فرمود

امام صادق ع : از جوانمردی نیست که انسان آنچه از خوب و بد در سفر دیده و با ان برخورد کرده بازگو کند . توصیه این است که با همسفران جوانمردانه برخورد کند و حوادث ناخوشایند را بازگو نکند

اذکار سفارش شده در طول این سفر معنوی

دعا سر و روح عبادات است و شروع همه دعاها با " بسم الله الرحمن و الرحيم "

مناجات الذاکرين امام سجاد ع : خدایا اگر خودت نگفته بودی ذکر کثیر تو را بگوئیم به خود اجازه نمی دادم با این زبان الوده ذکر تو را بگوئیم (لایق نبودم)

تسبیحات اربعه صلوات سوره توحید ایت الکرسی ذکر: سبحان الله العظیم و بحمده واستغفروالله و اسئله من الفضله الحمد لله کما هو اهله (خدای را شکر ان شکری که تو سزاوارش هستی) رب یسر و لا تعسر (خدایا آسان بگیر و سخت بر من نگیر) ما شالله لا حول و لا قوه الا بالله

ربنا اتنا فی الدنيا حسنه و فی الاخره حسنه و قنا عذاب النار (حسنه = هر نعمتی مد نظرمان باشد ان عطا میشود ما باید نعمت هدایت و ولایت را از خدا طلب کنیم) و بقیه ربناهای قران

اذکار سفارش شده : یا کریم و یا جواد العفو یا رب البیت سبحان الله سه ایه اخر سوره صافات و قل رب ادخلنی مدخل صدق و اخرجنی مخرج صدق و جعل لی من لدنک سلطانا نصیرا رب اتمم بالخیر

امام علی ع : الهی انت کما احب فاجعلنی کما تحب : خدایا تو انگونه هستی که من میخوام پس مرا نیز انگونه قرار ده که تو میخواهی قرائت قران قرائت سوره حمد و توحید دعای فرج دعای عهد در صبح

ما شالله لا قوه الا بالله هر صبح و شب 7 مرتبه ایه الله الکرسی روزی 11 بار سوره توحید

دعای امام سجاد در اخر حج : و جعل باقی فی العمری فی الحج و العمره .....

دعا در سجده : الهی عبیدک بفنائک مسکینک بفنائک فقیرک بفنائک : خدایا بنده تو در درگاه توست فقیر و محتاج تو در درگاه توست

بعد از نماز برای قبولی و اجابت ان : خواندن سوره حمد خواندن ایت الکرسی خواندن ایه 18 ال عمران (شهدالله انه لا اله الا هو و الملائکه و اولوالعلم قائما بالقسط لا اله الا الله و هو العزیز و الحکیم خواندن ایه 26 و 27 ال عمران (قل اللهم مالک الملک توتی الملک من تشاء و تنزع الملک ممن تشاء و تعز من تشاء و تذلل من تشاء بیدک الخیر انک علی کل شی قدیر تولج اللیل فی النهار و تولج النهار فی اللیل و تخرج الحی من المیت و تخرج المیت من الحی و ترزق من تشاء بغير حساب)

قبل از شروع خواندن دعا : چهار ایه اخر سوره حشر : (لو انزلنا هذاالقران علی جبل ... تا اخر سوره) و شش ایه اول سوره حدید (سبح لله ما فی السموات و الارض ..... یولج اللیل فی النهار و یولج النهار فی اللیل و هو علیم بذات الصدور)

دعا برای مومن که صد هزار برابر ان به خودمان عطا میگردد برای اموات نماز بخوانیم (نماز دو رکعتی مثل نماز صبح) مناجات شعبانه دعای ابو حمزه دعا مجیر پشت مقام ابراهیم دعای ال یس جوشن کبیر عاشورا مشلول دعای عدیله دعای غریق و امانت گذاشتن دعاها در نزد اهل بیت و صاحب الامر تا در موقعش بدامان برسد خواندن سوره فلق و ناس برای دوری شیاطین آیات اخر سوره اعراف و مومنین امن یجیب المضطر اذا دعا و یکشف السوء حسینالله و نعم الوکیل لا اله الا انت سبحانک انی کنت من الظالمین فستجینا له و نجیناه من الغم افوض امری الی الله ان الله بصیر بالعباد فک رهانی (مرا از گرو بودن در نفسم رها کن) زمانی که مضطربم و یا گم شده ایم بگوئیم یا ابا صالح ارشدنا الی الطریق و یرحمک الله

نزد اولیای حق و حضرت حق عرض حاجت دنیوی و اخروی خلاف نیست ولی اولی ان است که دعا برای رسیدن به مرحله " کمال انقطاع " و تحصیل نورانیت و بصیرت قلب و وصول و اتصال به معدن عظمت و کنار زدن حجابهای ظلمانی و سر بر استانش ستودن و اسودن باشد " الهی هب لی کمال انقطاع الیک .... "

شبهای جمعه : دعای کمیل سوره واقعه و ص و اگر توانستیم دعای عرفه دعای ندبه در صبح جمعه و عید قربان و غدیر دعای سمات در عصر جمعه (عصر جمعه تمام برکات روز جمعه در ان فشرده شده و خیلی مهم هست) در منا حواسمان باشد بعد از قربانی و تقصیر و قتمان به لغو نگذرد (ایه 200 بقره : هنگامی که در منا مناسک را انجام دادید به ذکر خدا بپردازیم) دعای توسل دعای یا عماد من لا عماد له یا سند من لا سند له ..... زیارت امین الله جامعه کبیره و در ادامه عالیه المضامین زیارت وارث ایه 29 سوره حج

در حجر اسماعیل و رو به کعبه : یا ایها العزیز مسنا و اهلا للضر و جننا ببضاعه المزجاه فاوف الکیل و تصدق علینا در مسجد الحرام جهت رزق فضلی حداقل 10 مرتبه هر روز " سبحان الله العظیم و بحمده استغفروالله و اسئله من الفضله "

دم در مسجدالحرام : السلام علیک ایها النبی و رحمه الله و برکاته السلام علی انبیا و رسله السلام علی ابراهیم خلیل الرحمن السلام علی المرسلین والحمدالله رب العالمین یا سابق الغوث یا سامع الصوت یا کاسی العظام لحم بعد الموت چشم به کعبه افتاد به سجده افتاده : الحمدالله الذی عظمت و شرفت و جعلک مثابه للناس و امنا مبارکا و هدی للعالمین قبل از نماز طواف : وجهت وجهی للذی فطر السموات والارض حنیفا مسلما و ما انا من المشرکین ان صلاتی و نسکی ومحیای و مماتی لله رب العالمین

قبل از سعی : یک استلام مجدد با حجرالاسود و نوشیدن اب زمزم و به سر و سینه مالیدن ان به نیت رزق واسع و معرفت و شفا و دوری از هر معصیت

حجرالاسود از آیات روشن الهی و دست راست خدا در زمین است و استلام به منزله بیعت با خداست در هر دور طواف شروع با حجرالاسود و استلام با ان از دور و گفتن " امانتی ادیتها و میثاقی تعاهدته لتشهد لی بالموافاه " و گفتن " انا لله و انا الیه راجعون "

حضرت صاحب الزمان ع از فرمایش مادرشان حضرت زهرا س بیرون نمی روند اگر ایشان را واسطه قرار دهیم و به ایشان متوسل شویم ان شاءالله به فیوضات ان برسیم

بعد از هر امر واجبی یک دعای مستجاب داریم برای اموات دعا و نماز بجا اوریم

جهت عاقبت بخیری فرزندان : دو رکعت نماز در راستای حجرالاسود خوانده سپس در جهت خلاف طواف به راستای رکن یمانی (مستجار) رفته دو رکعت نماز هم انجا می خوانیم مجددا به راستای حجرالاسود رفته این دو تا دو رکعت نماز را دوباره میخوانیم و سپس دعای 25 صحیفه سجادیه دعای پدر و مادر در حق فرزندان را درانجا میخوانیم.

ورود به میقات (درهای ورود به ضیافت الله)

نشانه قبولی حج ترک گناهان گذشته است در این ایام در انجام مستحبات نیز همت گماریم

در میقات سفارش شده گناهان خود را بر زبان بیاوریم و طلب مغفرت کنیم

میقات اولین محلی است که زائر اعلام رهایی از تعلقات کرده و اعلام حضور می نماید . میقات حسرت است و امید . حسرت از گناهان گذشته و امید به آینده و غفران به شرط آنکه با اخلاص قصد دگرگونی داشته باشیم زمان در میقات اندک است ولی بسیار مغتنم پس این زمان و مکان را غنیمت شمرده و با دوست دیدار کنیم . ان شاءالله با غروب افتاب گناهان هم غروب کند و دوباره متولد شویم .

در هر مرحله با حضور قلب و نیت خالص و حفظ زبان و با نام خدا وارد شویم . وقتی از ماشین پیاده می شویم هر قدمی برمیداریم حضور قلب و نیت داشته باشیم به قصد خروج از معاصی و اهل اطاعت شدن و طهارت ظاهری و باطنی قدم برداریم می خواهیم اجابت دعوت حق را بکنیم ندای حق را بشنویم و از وابستگی ها و تعلقات خارج شده و لیبیک به دعوت حق بگوئیم

برای زائرین مدینه بعد محل میقات مسجد جحفه میباشد که در هشتاد کیلومتری جده قرار دارد و حدود دو ساعت راه از فرودگاه جده تا آنجا است و برای مدینه قبل هم محل میقات مسجد شجره (بین مدینه و مکه) میباشد

مراحل محرم شدن : (محرم شدن به نیت حرام دانستن هر آنچه خدا حرام میداند)

1- بیرون آوردن لباس از تن به نیت بیرون آوردن لباس گناه و معصیت و کندن لباس نفاق و ریا . **امام سجاد ع :**
گناهان و دوری از تو بر تن من لباس ذلت و خواری پوشانده است

2- غسل کردن به نیت غسل احرام عمره تمتع (ونیت ورود به مکه و مسجدالحرام و توبه و نشاط و مافی الضمه)
و به نیت پاک شدن از گناهان گذشته و عزم در اطاعت و بندگی و جبران کاستی های گذشته **بسم الله و بالله اللهم اجعله نورا و طهورا و حرزا و امنا من كل خوف و شفا من كل داء و سقم اللهم طهرني و طهر به قلبي و اشرح لي صدري و اجر علي لساني محبتك و مدحتك و الثناء عليك**

بحث طهارت : الف) در عقاید و افکار : " ذکر یا سمیع و یا علیم " را زیاد بگوئیم تا افکار شیطانی و فکر گناه از ما دور شود ب) در اوصاف و اخلاق : امام علی ع اللهم نور ظاهری بطاعتک و باطنی به محبتک و قلبی به معرفتک و روحی به مشاهدتک و سری به استقلال حضرتک ج) در اعمال و حرکات

3- پوشیدن لباس احرام به نیت پوشیدن لباس اطاعت و بندگی و وفاداری به عهد با خدا و پوشیدن لباس تقوی و یادآوری از آخرت و قیامت

ورود به مسجد جحفه یا شجره : مستحب است در هنگام ورود به هر مسجدی ابتدا بر پیامبر سلام داده و درود بفرستیم و نماز تحیت بخوانیم . نکته در هر مسجد و مکان متبرکی که وارد می شویم دو رکعت نماز لیلہ الدفن برای خودمان بخوانیم و در آنجا امانت بگذاریم تا در روز مرگ بدادمان برسد

4- نماز قبل از محرم شدن اگر هنگام نماز واجب بود اول نماز واجب را خوانده و بعد یک یا سه نماز دو رکعتی مستحبی به نیت نماز احرام و محرم شدن و حضور قلب و البته تقرب به خدای مهربان و دوری از شیطان بخوانیم (مثل نماز صبح) و سپس حمد خدای سبحان را بجا آورده و بر پیامبر درود بفرستیم **سر نماز احرام این است که خدایا من با ستون دین تو به تو نزدیک میشوم**

در نیت برای هر یک از اعمال حج به دو نکته توجه داشته باشیم : یک عنوان عمل که قصد حفظ آن تا آخرین جز عمل لازم است و دوم هدف آن که تقرب به خداست (قربه الی الله)

*بعد از نماز تا زمان محرم شدن و لیبیک گفتن زمان را معتنم شمرده و خود را به خدا عرضه کنیم " منی که سراپا گناه و تقصیرم بنده ای که با دست خالی به پیشگاه تو آمده فقیر و مسکین و جاهل و ضعیف وووو با بخشش بیکران خودت به این بنده رو سیاه رحم کن "

میقات برهنه شدن از رسوم و عادات و معصیت و در بر کردن لباس قنوت و عبودیت است محل تخلیه است باید از گناه خالی شد و به عالم نور وارد گشت احرام اولین محل سلوک و میقات منزلگاه سالکین است زائر بیت الله با جذب احرام به عالم وصال نائل میشود و زیارت خانه خدا آتش عشق جان عاشق است

انسان در میقات انسان مضطر است بدون محرم شدن نه راه برگشت دارد و نه راه رفت . با دست خالی اظهار ضعف و عجز و استغفار و بندگی کند و دست بدامن خدای مهربان شود **امن یجیب المضطر اذا دعا و یکشف السوء**

واجبات احرام : 1- نیت : نیت احرام عمره تمتع و قصد ترک محرمات و جدایی از غیر خدا و بندگی با اخلاص و حفظ این قصد قربت از آغاز تا پایان 2- پوشیدن لباس احرام (لباس اطاعت و بندگی) 3- لیبیک : پاسخ به ندای وحی و اجابت دعوت الهی (تطهیر زبان از همه گناهان تا بتواند لیبیک بگوید)

*اصل حج این است که حج بروی که بدانی کسی نیستی. تفاخر غرور غره شدن به خود و اینکه فکر کنیم ما در حال عبادتیم و کسی هستیم و بقیه افسوس باعث می شود کار خیلی خراب شود و همه چیز از بین برود با خود زمزمه کنیم عبد ضعیف و غرق در گناه خدائیم . تا زمانی که دیگر زائرین خودشان سوال و درخواست نکردن وظیفه نداریم به آنها مسئله بگوئیم و کارشان را سخت کنیم

حدیث شبلی : در هنگام درآوردن لباس نیت کنیم که لباس نافرمانی خدا را در آورده و از ریا و کارهای نادرست کناره گیریم هنگام غسل روح و قلبمان را همچون جسمان از گناهان و لغزشها بشوییم . با زودودن موهای زائد گناهان و زشتیها را از خود دور کرده و هنگام محرم شدن نیت کنیم که دیگر هیچ حرامی را مرتکب نشوم و با نیت عمره که از وابستگی ها به هر چه غیر خداست خارج شوم و با وارد شدن به میقات نیت کرده به زیارت خدا میروم و با نماز نیت کرده که میخواهم که با نماز که بهترین اعمال است به خدا نزدیک شوم

اشراف با خدا (امام صادق ع)

در هنگام محرم شدن بعد از غسل و نماز از قول امام صادق ع بدرگاه خدا عرضه میکنیم که : خدایا از تو درخواست میکنم مرا از کسانی قرار دهی که دعوت تو را اجابت کردن و از امر تو پیروی کردن خدایا بنده تو هستم و در اختیار تو هر چه عطا کنی به من میرسد از تو حج درخواست کردم به من این توفیق را بده که بر طبق کتاب و سنت تو انرا انجام دهم و هر جا ناتوانم مرا یاری کن و این مناسک و اعمال را تا آخر با اسانی و عافیت برابم تمام کن خدایا مرا جزء مهمانان خود قرار ده و مرا بپذیر خدایا حج و عمره مرا خودت کامل کن . خدایا قصدم انجام این عمره و حج بر طبق کتاب و سنت توست اگر محرم شدم و مشکلی پیش آمد و نگذاشت من اعمال را انجام بدهم از همان جا مرا از احرام خارج کن (شرط با خدا) شاید مصلحت من در این تقدیر باشد و اگر من موفق نشدم اعمال حج را انجام دهم همین عمره را از من قبول کن . خدایا احرام مبینم برای تو با تمام اعضا و جوارحم (در وقت احرام انسان باید در ذهن خود محرمات را بر خود حرام دانسته و قصد دوری از آنها را داشته باشد) . خدایا من امید به رضایت و دار آخرت تو دارم .

خداوند ما را فرا خوانده و با حالتی که شایسته دعوت به میهمانی خدا باشد همراه با خلوص و صفا و پس از تطهیر و پاک شدن از گناهان و پوشیدن لباس اطاعت و بندگی و خروج از وابستگی ها و تعلقات **اجابت دعوت حق** کرده و **لبیک** بگوئیم به امید فضل و کرم خدای رحمان که پاسخ اری به ما دهد. در واقع **لبیک** پاسخ است پس انسان باید با دل شکسته و چشمانی اشکبار ندایی بشنود و در جواب **لبیک** بگوید. حال می‌خواهیم محرم شویم پس نیت می‌کنیم **محرم می شوم به عمره تمتع از حج الاسلام قربه الی الله** بعد لباس احرام را تکانی داده و **چهار لبیک واجب** را می‌گوئیم البته **لبیک پنجم مستحب** است و بهتر است ان هم گفته شود. (بر زنان نیست که بلند تلبیه بگویند)

لبیک اللهم لبیک لبیک لا شریک لک لبیک (ان الحمد و النعمه لک و الملک لا شریک لک لبیک)

پیامبر یک ذکر **لبیک** دیگری غیر از اینها را هم زیاد تکرار می‌کرد **لبیک ذی المعارج لبیک**

** یک بار گفتن ذکرهای چهارگانه **لبیک** واجب است اما مستحب است تا زمانی که خانه های مکه دیده شود تکرار کنیم. مستحب است حداقل 70 مرتبه بگوئیم با دو شرط **ایمانا (با اعتقاد به اجابت) و احتسابا (پذیرفتن خروج از گناه و عزم جزم در زندگی)**

خداوند در اینجا هزار هزار ملائک را شاهد می‌گیرد که به این عیدم دو چیز عطا کردم الف (برائت از اتش و عذاب ب) رها شدن دلش از نفاق و ریا

محرمات : با محرم شدن یکسری چیزها بر ما حرام می‌شوند از آنها می‌توان این موارد را نام برد : پوشاندن صورت (در هنگام درآوردن لباس یا گریه کردن مراقب باشیم اشک و بینی را طوری پاک کنیم تا صورت پوشیده نشود) صورت را برای خشک کردن با حوله نپوشانیم - گرفتن بینی از بوی نامطبوع - نگاه کردن به آئینه به قصد زینت - پوشیدن زیورات و لباسهایی که جنبه زینت دارد - خوردن و استعمال چیزهای معطر و بو کردن (اثر بوی خوش در لباسها نباشد) کرم زدن حتی بی بو - انگشتر برای صواب اشکال ندارد - خارج شدن خون از بدن حتی از لثه - ناخن گرفتن - زیر سایه رفتن برای مردها - دوری از بدخلقی و جدل و قسم - کندن و زدودن مو - دستکش دست نکنیم - اگر لباس احرام نجس شد سریع ابکشی شود

* هر کدام از محرمات را اگر سهوا انجام دادیم بلافاصله که فهمیدیم ترک کرده و استغفروالله گفته و یکبار **لبیک** چهارگانه را بگوئیم

مومن باید بین خوف و رجا باشد : **خدایا ما را با فضل و کرمت ببیذر نه با عمل من و عدل خود . خدایا اگر نمی خواستی جوابم را بدهی برای چه دعوتم کردی و مرا آوردی . اگر دست پر گناه بسوی حق دراز کنیم عیب نیست اما اگر با بار گناه از پیش او باز گردیم عیب است . احرام سالک را بیدار می‌کند و او را به عالم وصال نایل می‌کند . نکند محرم بشویم ولی محرم نشویم و هنوز دل در گرو بیگانه داشته باشیم .**

امام سجاد ع : خدایا فقر و تنگدستی ما را به اینجا کشانده است ما چیزی نیاورده ایم آمده ایم تا چیزی ببریم هر چه داریم از توست ما اگر تهیدست و بی چیز نبودیم به گدایی درگاهت نمی‌آمدیم

جرم زبان اندک است اما جرم ان فراوان تلبیه تطهیر زبان از همه گناهان مربوط به ان است از این رو زبان زائر زبان طاهر است

حدیث شبلی : در هنگام گفتن **لبیک** نیت کرده که تعهد اطاعت به خدا داده و از تمامی نافرمانیها کناره گیری کرده و وقتی به مکه رسیدی و داخل حرم شدی نیت کرده که بدنال خدا آمده ای و وقتی وارد محدوده حرم شده نیت کرده که احترام مسلمین را نگه داشته و غیبت نکنیم

انسان از وقتی که محرم می شود تا پایان اعمال تحت اسم شریف مکرم (اکرام کننده است)

اداب دخول به حرم : 1- محرم شدن 2- غسل که میتوان همراه غسل احرام نیت غسل ورود به مکه معظمه و ورود به مسجدالحرام را هم کرد 3- تواضع : بدانیم در مقابل ان مطلق بی نهایت هیچ هستیم . خشوع: مربوط به قلب و باطن است وقتی این عظمت را درک کردیم در دل حالتی ایجاد می شود که ما را به افتادگی و خضوع می کشاند با سکینه (آرامش) و وقار (متانت و سنگینی و دوری از سبکسری) و بدون تکبر وارد حرم شویم 4- از قسمت بالای حرم وارد شویم از اعلی (در صورت امکان) 5- صدقه دادن تمام مدتی که در مکه هستیم در نور می باشیم پس سزاوار است از ظلمت نفسانی خود خارج شویم در تمام روزهایی که در مکه هستیم صدقه بسیار سفارش شده است.

در کنار در مسجدالحرام : السلام علیک ایها النبی و رحمه الله و برکاته السلام علی انبیا الله و رسله السلام علی ابراهیم خلیل الرحمن السلام علی المرسلین و الحمدالله رب العالمین

حرم امن و نور است خدا به این مکان برکت و رفعت داده است شرافت این مکان و خانه به سبب نسبت دادن به خدایست که این خانه محل تجلیات ذاتی اوست نگاه به ان نگاه به ذات و اسما خداوند است (دل مومن هم محل تجلیات خداوند است باید دل مطهر و خالی از شرک شود تا خداوند در ان تجلی کند) مکه محبوبترین سرزمین در نزد خداوند است وقتی چشم به کعبه معظمه افتاد سپاس خدای را گفته و به سجده افتاده و تسبیح او گوئیم: الحمد لله الذی عظمت و شرفت و جعلک مثابه للناس و امنا و مبارکا و هدی للعالمین

قبل از ورود و در همه مراحل توجه به فقر خود و کرم صاحبخانه و دست خالی بودنمان و ضیافت خداوند که ضیافت عطا است داشته باشیم یعنی از مهمان نمی پرسند چه می خواهی صاحبخانه با توجه به استطاعت بی پایان خود پذیرایی می کند

امام صادق ع : وقتی به در مسجدالحرام رسیدی دستت را روی دیوار مسجدالحرام بگذار و بگو یا ساغ الفوت یا سامع الصوت یا کاسی العظام لحم بعدالموت : ای خدایی که هیچ چیز از درگاہت فوت و فراموش نمی شود و صداها را اجابت می کنی و بعد از مرگ دوباره گوشت را بر استخوان می رویانی . سپس بر پیامبر سلام داده و سجده شکر بجا آرید و او را صدا بزنیم کار کریم اعراض کردن از بنده گنهکار نیست

چهار مکان بهشتی : 1- مسجدالحرام 2- مسجدالنبی 3- مسجد کوفه 4- بیت المقدس اگر در بین الطلوعین (بین اذان صبح و طلوع آفتاب) که از زمانهای بهشتی است در مسجدالحرام یا مسجدالنبی باشیم در مکان و زمان بهشتی هستیم

کعبه : به منزله حیثیت مسلمانان است باید حرمت ان حفظ شود و هر گناه و فکر گناهی در ان گناه بسیار سنگین است کمترین پاداش نگرستن به کعبه زائل شدن بدی و بالا رفتن درجه شخص است . کعبه تنزیل و تمثیل عرش و در محاذات ان و بیت المعمور واقع شده است و همانند انها چهار رکن دارد اسلام هم بر چهار رکن تسبیحات اربعه بنیان شده است کسی که اندیشه و همت والاتری دارد در واقع بر گرد بیت المعمور و عرش خدا طواف میکند و قلب مومن عرش خدا می گردد و در ک کعبه دخول به رحمت الهی و خروج از گناهان است

اذکار توصیه شده در هنگام ورود و داخل حرم : یا کریم و یا جواد- یا سمیع و یا علیم – العفو یا رب البیت – تسبیحات اربعه (تسبیح تحمید تهلیل و تکبیر اساس کعبه و اسلام) – ذکر سبحان الله (بسیار اجر دارد و هر چه معرفت انسان در هنگام گفتن بیشتر باشد اجرش هم بیشتر است) – سه ایه اخر سوره صافات (سبحان ربك العزیز عما یصفون و سلام علی المرسلین و الحمد لله رب العالمین) – و قل رب ادخلنی مدخل صدق و اخرجنی مخرج صدق واجعل لی من لدنک سلطانا نصیرا – اللهم البیت بیتک الحرم حرمتک و العبد عبدک و هذا مقام عائد بک من النار

رزق عام و رزق فضلی : رزق و روزی که به همه داده می شود رزق عام است برای متنعم شدن از رزق فضلی این ذکر را بگوییم : سبحان الله العظیم و بحمده استغفروالله و اسئله من الفضله (حداقل روزی ده بار)

امام باقر ع : هنگامی که داخل مسجدالحرام شدی و مقابل حجرالاسود قرار گرفتی بگو : اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شریک له و اشهد ان محمد عبده و رسوله امنت بالله و کفرت بالطاغوت و باللات و بالعزی و بعباده الشیطان و بعباده کل ند یدعی من دون الله

هر مسجدی تحیتی دارد که تحیت آن دو رکعت نماز است ولی تحیت مسجدالحرام طواف و نماز طواف است

مستحب است قبل از شروع طواف حجرالاسود را استلام کرد که استلام آن به سه گونه است الف) بوسیدن ب) دست مالیدن ج) از دور اشاره کردن (برای ما همین کفایت می کند) در زمان استلام این ذکر را بگوییم: **امانتی ادیتها و میثاقی تعاهدته لتشهدلی بالموافاه**: امانتی است که می خواهم ادا کنم و پیمانی که با تو بستم تجدید میکنم و حجر را شاهد میگیرم

در هنگام طواف حتما باید با وضو بود. مستحب است قبل از شروع دور اول طواف به کنار مستحار رفته صورت را روی آن گذاشته و بگوییم: **اللهم البیت بیتک و الحرم حرمتک و العبد عبدک و هذا مقام عائذ بک من النار** و سپس طواف را از محاذی حجرالاسود و با استلام از دور شروع میشود در حالی که شانه چپ بسمت کعبه است شروع می شود. هنگامی که همراه زائرین با جسمان گرد کعبه طواف می کنیم با قلبمان همراه فرشتگان بر گرد بیت المعمور و عرش خدا طواف کنیم در شروع هر دور طواف مستحب است وقتی به حجرالاسود می رسیم استلام کرده و ذکر را بخوانیم و سپس بگوییم **انا لله و انا الیه راجعون** و دور بعدی را شروع کنیم

خداوند این بیت را **مثابه** (برگشت به اصل) برای مردم قرار داده و ما در طواف بدور خانه کعبه به اصل خود و منظورمان از خلقت بر میگردیم. تفکر توجه خضوع خشوع سکینه و قار را مد نظر داشته باشیم. با زبان حال خود ابراز کنیم ای خدا اینجا خانه توست و من هم مهمان توام با دست خالی آمده ام تو کریمی خودت دستم بگیر و مهمان نوازی کن. بیت خودش ما را تطهیر میکند بشرط آنکه در هنگام طواف عزم اطاعت و ترک معصیت داشته باشیم. طواف نماز است پرواز است رفع تعلقات و نواقص و رسیدن به کمال است.

شیرینی طواف را که چشیدیم دیگر طول کشیدن آن برایمان بسیار شیرین خواهد شد (در هر بار مشرف شدن به حرم یک هفت دور طواف و نماز طواف را به نیت همه انجام دهیم خداوند به همه ثواب کامل عطا میکند)

طواف در واقع یک جور نماز است پس با وضو بوده کم حرف زده با وقار و آرامش حرکت کنیم و با رسیدن به حجر دستها را بالا برده استلام کرده و ذکرها را گفته و صلوات بفرستیم و با پناه بردن به خدای کریم دور بعدی را شروع کنیم

طواف به نیت معصومین الخصوص حضرت زهرا س و 14 هزار پیامبر اموات اقوام فرزندان... انجام دهیم که ان شاءالله به همه آنها ثواب کامل می رسد. به نیت پدر و مادر پیامبر ص و حضرت علی ع و جد پیامبر هم طواف کنیم

** بهترین ذکر در طواف و کلا در مکه و مسجدالنبی تسبیحات اربعه است که با توجه گفته شود **

برای اینکه در تعداد دورهایمان شک نکنیم هر دور که تمام شد انرا نزد خدا امانت بگذاریم و به او هدیه کنیم. می توانیم در دور 1- سبحان الله 2- الحمدالله 3- لا اله الا الله 4- الله اکبر 5- صلوات 6- استغفرالله ربی و اتوب الیه 7- ربناهای قرآنی گفته شود و یا هر دعای دیگری می خواهیم بگوییم (میتوان از دور پنج به بعد از ذکر لا حول و الله قوه الا بالله العلی العظیم وووو استفاده کرد)

رسول اکرم ص: هر کس طواف خانه خدا را بکند در حالی که سر و پا برهنه است و گناهان خود را مد نظر گیرد و استلام حجر کند بدون آنکه کسی را آزار دهد و دائماً ذکر خدا را گوید خداوند به ازای هر گامی 70 هزار حسنه به او عطا می کند و 70 هزار گناه او را می بخشد و 70 هزار درجه او را رفعت می بخشد و ثواب ازاد کردن 70 هزار بنده را به او عطا می کند و شفاعت او برای 70 هزار اهل بیتش پذیرفته می شود و 70 هزار حاجت او (چه زود و چه دیر) برآورده می شود

هفت دور طواف هفت صفت رذیله : عجب کبر حسد بخل شهوت غضب و حرص را بر طرف کرده و هفت صفت حسنه علم حکمت شجاعت تواضع عفت عدالت و کرم را جایگزین می کند

اگر در طواف واجب بعد از شوط (دور) چهارم مشکلی برای طواف پیش آمد که مجبور به قطع آن شدیم (مثلا ابطال وضو) میتوانید طواف را رها کنیم مشکل را برطرف کرده و دوباره از جایی که طواف را قطع کرده بودیم ادامه طواف را انجام دهیم اما اگر قبل از دور چهارم باشد باید از اول طواف را شروع کنیم . البته در طواف مستحبی مشکلی نیست و میتوان بعد از رفع مشکل از هر جا و دوری قطع کردیم ادامه دهیم . اگر بعد از طواف متوجه شویم لباسمان نجس بوده طواف صحیح است .

حدیث شبلی : وقتی طواف کردی و استلام حجر نمودی نیت کرده که با خدا دست داده و دیگر با او مخالفت نکنیم

نماز طواف

نماز ولایت در پشت مقام ابراهیم

بلافاصله بعد از طواف پشت مقام ابراهیم (مقام عبودیت و ولایت) آمده و در حالی که از ملاقات خداوند (طواف) آمده ایم و به ما رخ نشان داده دیگر روی از او بر نمی گردانیم و این مقام را (نه مکان) به عنوان مصلی و جای نماز انتخاب می کنیم (پشت مقام تا 25 متری کعبه می توان نماز خواند البته اگر از دحام بود می توان عقبتر ایستاد)

مستحب است قبل از نماز طواف این دعا را بخوانیم: **وجهت وجهی للذی فطر السموات و الارض حنیفا مسلما و ما انا من المشرکین ان صلاتی و نسکی و محیای و مماتی لله رب العالمین**

مستحب است در رکعت اول سوره توحید و رکعت دوم سوره کافرون خوانده شود و بعد تسبیحات حضرت زهرا س گفته و سپس به سجده برویم و یک دعایی قبل از سجده و یک دعایی در سجده بخوانیم (در کتابهای ادعیه می باشد)

دعای در سجده بعد از نماز طواف: دعای در سجده که از امام صادق ع می باشد: **سجد لک وجهی تعبدا و رقا لا اله الا انت حقا حقا الاول قبل کل شی و الاخر بعد کل شی و ها انا ذا بین یدیک ناصیتی بیدک فاغفرلی فانه لا یغفر الذنب العظیم غیرک فانی مقر بذنوبی علی نفسی و لا یدفع الذنب العظیم غیرک**: خدایا برای تو سجده میکنم از روی تعبد و رقت اقرار می کنم به توحید و اینکه از اول بوده ای و من در حضور تو هستم خدایا من در اختیار تو هستم پس مرا که عبد ضعیفم ببخش گناهان بزرگ را غیر از تو کسی نمی بخشد من اقرار می کنم به نفسم که گناه کرده ام

بعد از طواف و قبل از سعی مجددا استلام حجر کرده و تجدید عهد و میثاق می کنیم. مستحب است قبل از سعی از اب زمزم نوشیده و بر سر و سینه و صورت خود بریزیم و به ان تبرک جسته و پس از نوشیدن ان بگوییم: **اللهم اجعله علما نافعا و رزقا واسعا و شفاه من کل داء و سقم**: خدایا این اب را برای من علم نافع و رزق واسع و شفای از هر دردی قرار ده. در موقع نوشیدن اب نیت کنید که خدایا هر چه طاعت توست پذیرفتم و هر چه معصیت توست ترک کردم و این جام اطاعت را نوشیده و جام معصیت را ترک کردم

رسول اکرم ص: اب زمزم را هر کس به هر نیتی بنوشد ان نیت به او عطا می شود. معرفت خدای عز و جل و شست و شوی باطنی و صفای دل و غفران و علم و حاجات فرزندان و عاقبت بخیری و و بخواهیم

نیت نماز طواف: دو رکعت نماز طواف از عمره تمتع از حج الاسلام خودم بجا می اورم قربه الی الله

در ازدحام و حرما مرد در کنار یا پشت سرمان باشد اشکالی ندارد. اگر هل دادن و تکانی خوردیم ذکر را قطع کرده و پس از سکون مجددا ادامه دهیم

* خواندن زیارت عاشورا نزدیک مقام مستحب است

حدیث شبلی: در نماز طواف پشت مقام ابراهیم نیت کرده که در انجام فرمانهای خدا و دوری از نافرمانیها همت کنیم و نیت کرده به حضرت ابراهیم ع اقتدا کرده و با این نماز بینی شیطان را به خاک بمالیم.

حجر اسماعیل: دو رکعت نماز برای حضرت حجت در حجر اسماعیل خوانده و در انتها در سجده صد مرتبه المستغاث بک یا صاحب الزمان بگوییم. مناجات شعبانیه را بخوانیم. اگر خلوت بود پا روی شانروان گذاشته و دل را به کعبه بچسبانیم و دستها را بلند کرده و کف دستها را به کعبه بچسبانیم و حاجات خود را بخوانیم (خیلی مجرب است)

سعی صفا و مروه

سعی پناه گرفتن از خدا به سوی خدا و پناهندگی به او از اوست

امام صادق ع : هیچ موضع عبادتی محبوبتر از سعی نمی باشد و این برای آن است که هر متکبر گردنکشی را خاضع می کند . با وقار و خشوع و خضوع قدم برداریم .

صفا کوهیست روبروی حجرالاسود و نقطه مقابل کوه مروه و حدود 400 متری آن است . ابتدا روی کوه صفا رفته و نیت کرده و به سمت کوه مروه حرکت می کنیم 1 دور می شود و بعد از مروه بسمت صفا بر میگردیم 2 دور می شو (از روی کوه صفا به پایین سرازیر می شویم و به کوه مروه که رسیدیم بالا می رویم) تا اینکه در دور 7 به مروه می رسیم .

سعی از ارکان حج می باشد دقت شود با توجه و حضور قلب باشیم . نیت می کنیم 7 دور سعی صفا و مروه را انجام می دهیم از عمره تمتع از حج الاسلام خودم قربه الی الله

مستحب است در سعی با وضو باشیم . در واقع در این 7 بار هر بار از یکی از حجابهای ظلمانی خویش خارج شده و به مقام بالاتر میرسیم و دوباره مقام بالاتر تا در آخر از کل حجابهای ظلمانی خارج می شویم ان شاءالله

رفت و آمد بین صفا و مروه به نیت در بین ترس و امید بودن (خوف و رجا) تمرین صبر در مواقع بحرانی و ناملایمات که صحنه امتحان الهی است می باشد تا گوهر خالص ایمان از وابستگی ها که مایه غرور و تنزل روحی انسان است خالص شود . هاجر مظهر صبر و استقامت و بندگی بود.

مستحب است قبل از شروع سعی نیم ساعتی روی کوه صفا توقف کرده بنشینیم و دعا بخوانیم (چند دعایی هم در کتاب ادعیه هست) رو بسمت کعبه و حجرالاسود بنشینیم اول حمد و ثنای خدای را گفته و 7 الله اکبر و 7 الحمدلله و 7 لا اله الا الله و 3 بار لا اله الا الله وحده لا شریک له له الملك و له الحمد یحیی و یمیت و هو حی لا یموت و هو علی کل شیء قدیر سپس درود بر پیامبر و الش فرستاده (صلوات) و بعد 3 بار الله اکبر علی ما هدانا و الحمدلله علی ما اولانا و الحمدلله الحی القیوم و الحمدلله الحی الدائم .... تفکر نشستن ذکر باعث وسعت رزق مادی و معنوی انسان می شود . از مناجاه خمسہ عشره می توان خواند . سوره واقعه دعای توسل زیارت ال یاسین را می توانیم بخوانیم

امام صادق ع : مروه (مروت) به معنی جمیع فضائل است شخص در حرکت بسوی مروه بسمت جمیع فضائل می رود و لیاقت پیدا کرده تا بتواند بسمت صفا بیاید و برگزیده شده و ناب و خالص گشته تا خدا او را انتخاب کند

ان صفا و المروه من شعائرالله شعائر رسیدن به یک رمز و رموزات است

حدیث شبلی : در سعی نیت کرده از غیر خدا به سوی خدا فرار کرده و همیشه در حال خوف و رجا باشیم و هنگامی که از اب زمزم نوشیده نیت کرده که اطاعت خدا را به جان و دل وارد کرده و از نافرمانی او چشم ببوشیم

حلق و تقصیر

تقصیر در مناسک حج مثل سلام در نماز است سلام که در ابتدای نماز عمدی گفته شود نماز را باطل می کند ولی همین سلام در انتهای نماز واجب و موجب تحقق نماز می گردد و بعد از آن از حالت نماز خارج می شویم. تقصیر هم در ابتدا و حین حج موجب بطلان حج می گردد ولی در انتها باعث تکمیل حج و خارج شدن و اتمام عمره می گردد.

تا تقصیر انجام نشود محرمات حج برداشته نمی شود برای تقصیر مقداری از مو و یا ناخن چیده میشود البته بهتر است از هر دو باشد و کنده هم نشود. متعارف است تقصیر در مروه و بعد از هفت دور سعی انجام شود

حاجی بعد از اینکه سعی را انجام داد همانند انسانی است که به دیار معشوق بازگشته و نورانی شده است و از تمامی گناهان پاک و پیراسته شده است. او به میهمانی خدا رفته با کوله باری از خوبی ها نیکی ها و زیبایی ها بازگشته او تولدی دوباره یافته حیاتی مجدد پیدا کرده و اینک انسانی دیگر شده است.

تقصیر رهایی از الودگی ها و زشتی ها و سستی ها و تمرین بندگی و پالایش ظاهر و درون است در واقع با تقصیر انسان نیت خارج شدن از امور ناشایست را دارد.

زائر خانه خدا که در میقات زیورها و زیبایی های مادی را بدور ریخته لباسهای دوخته اش را بوی خوش و زیورالاتش را و حتی کفشهای خود را درآورده و اینک آخرین نشانه زیبایی خود را که احتمالا سبب فخر و مبالات بر دیگران می شود یعنی موی سر خویش را به پای آن جمیل مطلق نثار میکند و هر گونه غرور و کبر و نخوت را از سر بدور می کند و به هر میزان که انسان خود را از غرور و نخوت و مظاهر دنیا برهاند بهتر می تواند به تماشای جمال محبوب بنشیند

برای تقصیر بر روی کوه مروه نشسته و دعا می خواند و ذکر می گوید و با توجه و حمد و ثنای خدای سبحان تقصیر می کند و از احرام خارج می شود

در هنگام تقصیر دست بدعا برداشته و می گوئیم " اللهم اعطنی بكل شعره نورا یوم القیامه " اکنون که گناه و زشتی را از من زدودی لطف خویش را تکمیل کن و در مقابل هر دانه مو که تقصیر کرده ام نورانیت معنوی را نصیب من فرما.

خلاصه اعمال عمره تمتع

شروع سفر: غسل صدقه چهار قل ایه الکرسی هفت بار تسبیحات اربعه هفت بار سوره قدر صلوات خوش خلقی کم حرفی خدمت به دیگر زائران حضور قلب

نکات کلی: داشتن برنامه منظم جهت این سفر معنوی ذکر وقتی بجای ذکر عددی (مثلا در روز خودمون رو موظف کنیم نیم ساعت با توجه صلوات بفرستیم یا دعا بخوانیم وو) هر بار به مسجدالحرام مشرف شده هفت دور طواف و نماز طواف را بجای بیاوریم جهت همه (اول از طرف حضرت زهرا س و ائمه معصومین و ....) خواندن قران و نماز بین عمره و تمتع تنها دل مشغولی عبادت و تزکیه نفس نماز جعفر طیار در روز جمعه دعا در حطیم در ملتزم در مستجار استلام با حجر استغفار در رکن یمنی مناجاه الذاکرین بندگی و اقرار به گناهان

اذکار سفارش شده: تسبیحات اربعه صلوات ربنا اتنا فی الدنيا حسنه ..... سبحان الله العظیم و بحمده و استغفر والله و اسئله من الفضله (جهت رزق فضلی) الحمدالله كما هو اهلہ رب یسر ولا تعسر رب اتمم بالخیر سوره توحید و حمد ماشاالله و لا قوه الا بالله هر صبح و شب هفت مرتبه ایه الکرسی دعای فرج دعا برای مومنین امن یجیب المضطر اذا دعا و یکشف سوء دعای مجیر پشت مقام مناجات شعبانیه ابو حمزه ثمانی حسبنا الله نعم الوکیل لا اله الا انت سبحانک انی کنت من الظالمین فستجبنا له و نجیناه من الغم افوض امری الی الله ان الله بصیر بالعباد فک رهانی و در اخر حج: وجعل باقی فی العمری فی الحج و العمره داخل حجر مناجات امام سجاد ع: اللهم عیبک بفنائک مسکینک بفنائک فقیرک بفنائک ....

ورود به میقات: از قبل از ورود حضور قلب و توجه و ذکر و کم حرفی زیرا زمان اندک و مغتنم می باشد

1- در هنگام کندن لباس نیت خارج کردن لباس معصیت و گناه و نفاق و خواری 2- غسل کردن به نیت غسل احرام و ورود به حرم و توبه و مافی الضمه و نشاط: بسم الله و بالله اللهم جعله نورا و ظهورا و حرزا و امنا من کل خوف و شفا من کل داء و سقم اللهم طهرنی و طهرلی قلبی و اشرح لی صدری و اجر علی لسانی محبتک و مدحتک و الثناء علیک فانه لا قوت لی الا بک و قد علمت ان قوام دینی التسلیم و الاتباع لسنه نبیک صلواتک علیه و اله 3- پوشیدن لباس احرام به نیت پوشیدن لباس تقوی و اطاعت و بندگی و وفاداری به عهد خدا و یادآوری از لباس آخرت و قیامت

ورود به مسجد جحفه (و یا مسجد شجره): اول سلام بر پیامبر خدا و بعد نماز تحیت مسجد خواندن نماز لیلہ الدفن برای خودمان و امانت گذاشتن ان در انجا نماز قبل از احرام که یک یا سه نماز دو رکعتی مانند نماز صبح سپس حمد و سپاس خدای سبحان و صلوات بر پیامبر زمان باقیمانده تا محرم شدن گناهان خود را به زبان بیاوریم و خود را عرضه و استغاثه برای بخشش کنیم ان شالله جوابمان را لا لیبیک ندهند

برای محرم شدن نیت میکنیم محرم میشوم از عمره تمتع از حج الاسلام خودم قربه الی الله (حفظ قصد از اول تا اخر) گفتن چهار لیبیک واجب (قبلش یک تکانی به لباس احرام داده و بعد لیبیک بگویم) مستحب است حداقل 70 بار لیبیک بگویم و تا جایی که خانه های مکه دیده میشوند میتوان ادامه داد

اشراف با خدا: امام صادق ع فرمودند قبل از لیبیک گفتن بدرگاه خدا عرضه میکنیم و این شرط را می گذاریم که اگر خدای نکرده در اعمالمان اشکالی پیش امد ما را از احرام خارج کرده و همان را قبول کند (متن کامل در صفحه 10)

ورود به حرم (مسجدالحرام): با خضوع و خشوع و تواضع و وقار و سکینه با کنار گذاشتن صدقه قدم برمی داریم زمانی که چشمان به کعبه می افتد به سجده افتاده و بگویم " الحمدالله الذی عظمت و شرفت و جعلک مثابه للناس و امنا مبارکا و هدی للعالمین " قبل از ورود توجه به فقر خودمان و دست خالی بودنمان و عطای صاحبخانه (ضیافت عطا) داشته باشیم. وقتی به در مسجد رسیدی دستت را روی در بگذار و بگو " یا سابق الفوت یا سامع الاصوات یا کاسی العظام لحم بعد الموت " و بعد سلام بر پیامبر داده " بسم الله و بالله و علی مله الرسول الله " و سجده شکر بجای آورده و عرضه کنیم که خدایا در این مکان ویژه خواهان عنایت ویژه تو هستیم.

ذکر تسبیحات اربعه (ارکان کعبه و بیت المعمور و عرش نیز چهار گانه هستند) در هنگام ورود اذکار زیر را زمزمه کنیم : یا کریم و یا جواد یا سمیع یا علیم العفو یا رب البیت سبحان الله و قل رب ادخلنی مدخل صدق و اخرجنی مخرج صدق و جعل لی من لدنک سلطانا نصیرا سه ایه آخر سوره صافات سبحان الله العظیم و بحمدہ استغفر والله و اسئله من الفضله اللهم بیت بیتک و الحرم حرمتک و العبد عبدک و هذا مقام عائذ بک من النار

مقام حجر : اشهدان لا اله الا الله وحده لا شریک له و اشهد ان محمد عبده و رسوله امنت بالله و کفرت بالطاغوت و باللات و بالعزی و بعباده شیطان و بعباده کل ند یدعی من دون الله

طواف : قبل از شروع طواف جهت استلام از دور به حجرالاسود اشاره کرده و میخوانیم " بسم الله الله اکبر امانتی ادیتها و میثاقی تعاهدته لتشهد لی بالموافاه و در شروع هر دور طواف اینکار را تکرار میکنیم . مستحب است قبل از شروع اولین دور طواف خود را به مستجار رسانده و بگوئیم " اللهم بیت بیتک و الحرم حرمتک و العبد عبدک و هذا مقام عائذ بک من النار " . با وضو و طهارت و وقار و سکینه قدم برداریم صلوات فرستاده و ذکر خدای سبحان را بگوئیم (بهترین ذکر در همه جا تسبیحات اربعه می باشد)

نماز طواف: بلافاصله بعد از طواف و پشت مقام ابراهیم قرار گرفته و میگوئیم " وجهت وجهی للذی فطر السموات و الارض حنیفا مسلما و ما انا من المشرکین ان صلاتی و نسکی و محیای و مماتی لله رب العالمین " و بعد دو رکعت نماز طواف با نیت نماز طواف عمره تمتع از حج الاسلام خودم قربه الی الله بجای می اوریم بهتر است در رکعت اول حمد و توحید و در رکعت دوم حمد و سوره کافرون خوانده شود بعد تسبیحات حضرت زهرا س و سپس به سجده رفته و دعایی را که در اینمورد در کتب ادعیه آمده بخوانیم . بعد از نماز طواف و قبل از سعی مجددا از دور استلام حجر کرده و دعایش را میخوانیم سپس از اب زمزم نوشیده و به سر و سینه خود میزنیم و نیت کرده که باعث عاقبت بخیری و عاقبت و اطاعت و معرفت خدای تعالی و شستشویی باطنی گردد

سعی صفا و مروه : مقداری کنار کوه صفا نشسته و دعاهایی را که در ادعیه هست خوانده و تفکر و ذکر داشته باشیم از مناجات خمسہ عشره از قرآن وووو . در اینجا اگر فاصله بیفتد تا شروع سعی اشکالی ندارد ولی بین دورهای طواف و همچنین بین طواف و نماز طواف نباید فاصله بیفتد

تقصیر : بعد از اتمام هفت دور سعی در کنار کوه مروه اول نیت تقصیر عمره تمتع از حج الاسلام خودم قربه الی الله کرده و مقدار کمی از مو و ناخن را چیده و با توجه و حمد و سپاس خدای سبحان از احرام خارج میشویم

امام موسی بن جعفر ع می فرماید : وقتی به مکه رسیدی بعد از انجام اعمال حج هر بار مجددا مشرف میشوی هفت دور طواف و نماز طواف را بجا آورده و بعد دعای زیر را میخوانی در این صورت میتوانی به هر کسی بگویی از طرف شما طواف کردم و نماز خواندم . متن دعا و ترجمه ان : " اللهم ان هذا الطواف و هاتین رکعتین عن ابي و امی و عن زوجتی و عن ولدی و عن ظماتی و عن جمیع اهل بلدی حرهم و عبدهم و ابیضهم و اسودهم : بار الها این طواف و دو رکعت نماز من به نیابت از طرف پدر و مادرم و همسر و فرزندانم و خویشاوندان و همه اهل شهر و مملکت من از بنده و ازاد و از سیاه و سفید می باشد "

مناسک حج تمتع

فضیلت دهه اول ذی الحجه

دهه بسیار شریفی است قرآن به این دهه قسم خورده **پیامبر ص فرمودند**: نیست ایامی که اعظم و محبوبتر نزد خداوند باشد از ایام و اعمال دهه ذی الحجه و نیست عملی رشدهنده تر برای صاحبش از اعمال این دهه (حتی بالاتر از ماه رمضان) در این ایام و کلا زیاد سبحان الله لاله الا الله الله اکبر بگو بییم

حدیث : عده ای در قیامت در بهشت در هر جایی که دوست دارند می توانند سکنی گزینند اینان در این دهه روزی بیست بار سوره توحید را با توجه و حضور قلب و معرفت خوانده و مداومت داشتند

مراحل اعمال حج تمتع

1- محرم شدن در مسجدالحرام تا قبل از ظهر 9 ذی الحجه با نیت حج تمتع از حج الاسلام . بهتر است روز 8 ذی الحجه (روز ترویجه) در بعد از نماز ظهر پشت مقام ابراهیم محرم شویم (البته در خود هتلهای مکه هم میتوان محرم شد) . **امام صادق ع می فرمودند** : وقتی می خواهی به احرام حج محرم شوی روز هشتم غسل کن لباس احرام بپوش با خضوع و خشوع و با توجه به اصل و مقصود حج که همان رسیدن به معرفت حق می باشد وارد مسجدالحرام شده و سپس دو رکعت نماز در مقام ابراهیم یا حجر اسماعیل بجا بیاور و تا اذان ظهر منتظر شو و بعد از نماز نیت محرم شدن بکن (بعد از نماز صبح هم فضیلت دارد) . مستحب است در احرام حج تمتع تا ظهر روز عرفه لبیک را تکرار کنیم . **توجه** : فرق احرام حج با احرام عمره : در عمره شخص خودش محرم می شود تا از ظلمت نفسانی خویش خارج شده و به نور راه یابد اما در حج " من " او فنا شده و " من " خدایی او محرم می شود . در احرام عمره شخص در خارج حرم محرم می شود تا اجازه ورود به حرم را پیدا کند اما در احرام حج شخص در داخل خود حرم می باشد و اجازه دارد از انجا محرم شود این احرام خیلی عظیم تر است . احرام حج قصد است هر جا قصدی است مقصودی هم هست گمشده ما مقصود است رسیدن به معرفتی از حق و رسیدن به وصال معشوق مقصود است . هر مرحله منزلی است که ما باید از آن توشه برداریم تا به منزل بعدی برسیم برای رسیدن به حضرت دوست یکی یکی این منزلها را می گذرانیم و از آنها توشه برمی داریم تا به منزلگاه حق برسیم . " شروع سفری عمیق " با توشه ای که این چند روز کنار بیت الله الحرام جمع کرده ایم سفری به اوج عرفان که آغازش عرفه است را شروع میکنیم .

2- وقوف به عرفات : از ظهر تا غروب روز نهم واجب است البته معمولاً شب قبل (شب نهم) به عرفات می روند و تا غروب روز بعد در انجا هستند

3- وقوف به مشعرالحرام : از اذان صبح روز عید (روز دهم) تا طلوع افتاب روز عید البته از شب عید از عرفات خارج شده و به مشعر آمده و شب را در انجا بیتوته کرده و به راز و نیاز و جمع کردن سنگ برای رمی ووو می پردازیم . البته خانمها فقط وقوف اضطراری دارند .

4- حرکت به منا : بعد از طلوع افتاب روز عید و انجام رمی جمره عقبی

5- قربانی : در روز عید در منا

6- حلق و یا تقصیر : در همان روز عید بعد از قربانی در منا انجام می شود تا از احرام خارج شویم .

اگر بتوانیم بعد از تقصیر به مکه برگشته و بقیه اعمال طواف و نماز طواف و سعی و طواف نسا و نماز طواف نسا را انجام داده و تا قبل از غروب به منا برگشته و گرنه این اعمال را می توان بعد از روز 12 که به مکه باز میگردیم تا هر زمان که بتوانیم انجام دهیم (البته تا انجام ندادن ایام هنوز یک تعداد محدودی از محرمات باقی است و باید رعایت شود)

7-بیتوته شب یازدهم در منا : نیت بیتوته ها را باید از اول مغرب بکنیم

8-رمی جمرات سه گانه : در روز یازدهم

9-بیتوته شب دوازدهم در منا : نیت بیتوته ها را باید از اول مغرب بکنیم

10-رمی جمرات سه گانه در روز دوازدهم : در روز دوازدهم حتما باید تا اذان ظهر در منا وقوف داشته باشیم پس می توانیم بعد از خواندن نماز ظهر و عصر برای رمی سه گانه رفته و پس از آن به مکه باز گردیم

11-طواف و نماز طواف : همانطوری که در بند 6 گفته شد هم می شود در ایام تشریق انجام شود و هم بعد اتمام این ایام

12- سعی و تقصیر

13-طواف نسا و نماز طواف نسا

در قرآن آمده است در ایام معلوم (دهه اول ذی الحجه) و ایام معدود (11و12و13 ذی الحجه) زیاد (کثیرا) یاد خدا باشید و ذکر او را بگویید . کارهای عادی هم می تواند ذکر باشد بشرط اینکه نیت درست و خالص داشته باشیم مثلا کمی استراحت می کنیم تا بتوانیم توان عبادت داشته باشیم خودش عبادت هست .

** وقتی نیت احرام میکنیم از آنچه حرام کرده دوری گزیده و در واقع می خواهیم خودمان را وارد حرمتی از ناحیه خدای متعال قرار دهیم که این حرمت از ناحیه خداوند شکسته نمی شود خودمان را وارد احترامی از ناحیه خدا میکنیم . در اینجا مولا از عبد پذیرایی میکند و هرگز حرمت شکنی نمی کند وای به حال ما که خودمان با خطا و گناه آن را بشکنیم خدایا به خودت پناه می برم از شر شیطان رجیم . خودت ما را حفظ بفرما .

* روز هشتم روز ترویبه می باشد و اهل تسنن به منا می روند بنابراین مسجدالحرام خلوت می شود حتما از این زمان استفاده کنیم و به حرم مشرف گردیم غسل کرده قبل از ظهر به حرم رفته دو رکعت یا سه تا دو رکعت نماز بخوانیم دعاهایی که در ادعیه برای این زمان است را خوانده و بعد از نماز ظهر در پشت مقام ابراهیم یا در حجر اسماعیل نیت کنیم محرم می شوم به احرام حج تمتع قریبه الی الله و لبیک بگوییم

** دعا و مناجاتی که امام کاظم ع در حجر اسماعیل داشتند که نام اعظم خداوند در آن آمده است : یا نور و یا قدوس (3) یا حی و یا قیوم (3) یا حی لا یموت (3) یا حی حین لا حی (3) یا حی لا اله الا انت (3) اسالک بلا اله الا انت (3) اسالک یا لا اله الا انت (3) و اسالک باسمک بسم الله الرحمن الرحیم العزیز المتین (3)

وقوف در عرفات

عرفات مجلس معارفه در بیابان است آدمی را به یاد صحرای محشر و قیامت می اندازد . عرفات جزء شفعی روز جزاست

عرفات خارج از حرم است زائر در داخل حرم محرم می شود سپس به خارج حرم می رود و پشت در تضرع و التماس می کند تا اجازه ورود به حرم را در غروب روز نهم بگیرد و بسوی مشعر برود . ما یک قصد عظیم داریم و باید درجات معنوی را بالا برده تا خدا در را برویمان باز کند و اجازه ورود به حرم را بگیریم .

عصر عرفه خداوند با رحمت عام و خاص خود تجلی می کند و ناامیدی از غفران بزرگترین گناه می باشد.

امام باقر ع : در عصر عرفه خدا از بندگانش دو اقرار را خواسته خدا دوست دارد انسان به نعمتهایی که خدا به او داده اقرار کند تا خداوند نعمتش را بر او فزونی بخشد و به گناهانش اقرار کند تا خداوند آنها را مورد غفران قرار دهد .

*خدا میهربان کریم تر از ان است که بنده را به دو شرم مبتلا کند وقتی بنده شرم می کند و اقرار به گناه می کند دیگر در قیامت به شرم دوباره گناهش مبتلا نمی شود (حدیث : به خدا قسم که شخص از گناهش نجات پیدا نمی کند مگر اینکه در پیشگاه خداوند به ان اقرار کند)

شب عرفه : شب دعا و نیایش است . دعای یا شاهد کل نجوی .... (در مفاتیح در رابطه شب عرفه) در کنار و روی و یا بالای جبل الرحمه نشسته و به راز و نیاز و مناجات با خدا پردازیم (در روز عرفه مکروه است بالای کوه برویم)

امام صادق ع : وقتی محرم شدی و شب عرفه به سمت عرفات رفتی اینچنین با خود زمزمه بکن : خدایا من حضرتت را قصد کردم و تکیه من بر توست و این اعمال را برای تو انجام می دهم خدایا این کوچ مرا با برکت و مبارک بر من قرار ده و حاجات مرا عطا فرما (یک حاجت غایی و یک مقصود و انهم حضرت حق است) خدایا مرا هم جزء انتهایی قرار ده که بر ملائک به خاطر آنها مبالغت میکنی و اینچنین لبیک گوین بسوی عرفات می رویم .

همه بیابان مقدس است و هر سال به ذکر خدا مقدس می شود . سحر اوج معنویت است گوشه ای در خلوت به راز و نیاز پرداخته و به آسمان زل زده دعا کنیم ساعات پر برکتی در پیش رو داشته باشیم . ساعاتی از شب و بین الطلوعین را سعی کنیم به راز و نیاز و خلوت با حضرت حق پردازیم و در صورت امکان قبل از ظهر غسل کنیم .

روز عرفه : عصر عرفه از نماز ظهر تا مغرب اهمیت بسیار زیادی دارد **الحج العرفه** تمام اعمال حج یکطرف اعمال عرفه طرف دیگر . اگر میسر بود قبل از ظهر غسل کرده و در هنگام اذان ظهر نیت می کنیم برای وقوف در عرفات برای حج تمتع قربه الی الله و تا غروب افتاب در حال عبادتیم حتما در این ساعات دائم الوضو باشیم . اول نماز ظهر و عصر را پشت هم خوانده و طولانی نکنیم تا اینکه خود را آماده گدایی و دعا و درخواست نماییم . ابتدا نعمتهای بیشمارش را که بر ما ارزانی داشته بر زبان آوریم و سپس اعتراف به تقصیرات و گناهان و ضعف خود کرده و آنها را بیان کنیم و در حق خود و دیگران دعا کنیم .

امام صادق ع می فرمایند : اگر کسی در ماه رمضان مورد غفران قرار نگرفت دیگر برایش امیدی نیست تا رمضان سال بعد مگر اینکه عرفه را با شرایطش درک کند و یکسری از گناهان فقط در عرفه و مشعر الحرام مورد غفران قرار می گیرد .

*بعد از نماز ظهر و عصر و قبل از شروع دعای عرفه زیر آسمان دو رکعت نماز بخوانیم در رکعت اول حمد و توحید و رکعت دوم حمد و کافرون را خوانده و در انتها اقرار به گناهان خویش نماییم . یک نماز دیگری هم آمده بنام نماز امیرالمومنین که دو تا دو رکعتی می باشد که هر رکعت حمد و 50 بار توحید خوانده شود و در انتها تسبیحاتی دارد که در مفاتیح آمده است .

در این ساعات سکینه و وقار خود را حفظ کرده حمد خدای را گفته و هر چه می خواهیم با خدایمان راز و نیاز کنیم زمان دعا و مسئلت است از شر شیطان به خدا پناه ببریم برای شیطان چیزی محبوتر از این نیست که در این ساعات انسان را غافل کرده و به دنیا مشغول نماید در این ساعات زیاد در معرض وسوسه های شیطان هستیم **اعوذ بالله سمیع علیم من شیطان الرجیم** در این ساعات اگر از خداوند غیر از خودش و تقرب به او و وصل و معرفتش را خواهیم ضرر کرده ایم خدایا اعمال ما حجابی شده این حجاب را بردار تا مانع اجابت دعا برداشته شود

برای توبه خدا را به اسماء طیبه قسم دهیم همانطوری که حضرت ادم انجام داد : **اللهم یا حمید بحق محمد یا عالی بحق علی یا فاطر بحق فاطمه یا محسن بحق حسن و یا قدیم الاحسان بحق حسین**

حضور حتمی حضرت صاحب عصر و زمان امیر الحاج در صحرای عرفات

تنها گناه غیر قابل بخشش در عرفات نا امیدی از رحمت و غفران خداوند است

سر اعظم حج اجتماع در عرفات

ذکرهای سفارش شده در عرفات: پیامبر ص می فرمایند در عصر عرفه این صلوات را 100 مرتبه بخوانید " اللهم صلی علی محمد و آل محمد کما صلیت علی ابراهیم و آل ابراهیم انک حمید مجید و علینا معهم . ذکر " سبحان الله " الحمد لله " " الله اکبر " صلوات " ماشاء الله لا قوه الا بالله " اللهم اعتقنی من النار " 100 بار بگوئیم . دعای عرفه عهد جوشن

ابو حمزه ثمانی دعای امام سجاد ع در روز عرفه....

امام کاظم ع: کسی که بدور از چشم برادر ایمانش در حق او دعا کند از جانب عرش ندا داده می شود که صد هزار برابر آنچه برای او خواستی نصیب تو خواهد شد . (در این اجتماع خیلی به یاد دیگران باشیم اول دعا برای امام زمان بکنیم)

عرفات بهترین فرصت برای رهایی از خود بینی و هجرت از بیت نفس و بیرون آمدن از تنگنای طبیعت است

امام باقر ع: در عرفات اگر کسی فاجر باشد دعای او در مورد دنیا مستجاب می شود و اگر کسی بر و نیکو باشد دعای او در مورد دنیا و آخرت مستجاب می شود .

در عرفات و مشعر لفظ **وقوف** را داریم **نه بی توته** . وقوف به معنای واقف شدن و به معرفت رسیدن است . عرفات جایگاه شناخت حضرت حق می باشد که همچون منی را به این مجلس معارفه دعوت کرده و بر سفره میهمانیش پذیرایی می کند و ما با اعتراف به عجز کامل خویش در مقابل مولایی قرار می گیریم که در نگاه محبوب بسیار قیمتی هستیم.

در قرآن می فرماید : وقتی از عرفات افاضه کردی یعنی سرازیر و لبریز از رحمت الهی شدی حالا آماده کوچ باش در موقع کوچ حواسمان باید بسیار جمع باشد و در غفلت نباشیم خداوند غفران خویش را بر اهل عرفه عطا کرده است حواسمان باشد انرا حفظ کنیم .

ذکر کوچ: الحمد لله کما هو امله : خدایا شکر ان شکری که تو اهل و شایسته ان هستی . اللهم لا تجعل اخر عهدا منی

اکنون زائر در خارج از حرم (در عرفات) انقدر تضرع و استغفار کرده تا لایق ورود به حرم (مشعرالحرام) شود خود را تطهیر و تزکیه نموده تا بتواند به حرم وارد گردد.

حضرت خضر ع هر سال در عرفات حضور دارند و وقتی زائرین دعا می کنند امین می گویند و اگر به ایشان سلام بدهیم و او را بخوانیم حاضر می شوند

اعتقادات حقه خود را در عرفات بر امام زمانان عرضه می داریم (خواندن دعای ال یاسین)

حدیث شبلی: وقتی به عرفات رفته و کنار جبل الرحمه قرار گرفته نیت کرده با وقوف در عرفات خداوند رحمتش را بر تمام مومنین جهان جاری کرده و امور آنان را خودش به دست بگیرد

امام سجاد ع: اسرار وقوف در عرفات واقف شدن به معارف اسلامی و اسرار افرینش می باشد و بدانند او تنها قادر مطلق برای رفع هر نیازی است " انتم الفقرا الی الله والله غنی العزیز " .

معرفت به اینکه خدای سبحان به تمام صحیفه قلب ما آگاه است و در محضر او هستیم حتی فکر گناه هم نباید به ذهن خطور کند . راز و نیاز در شب و روز عرفه در کنار جبل الرحمه و هم نفس شدن با امیر حاج و هم نوا شدن با اباعبدالله شور و حالی وصف ناشدنی دارد.

مشعر الحرام (مشعر = مزدلفه = جمع)

بین عرفات و مشعر پیاده شش کیلومتر و مسیر مائین رو هشت کیلومتر است غروب روز نهم قبل از نماز زائرین پیاده بسمت مشعر الحرام راه می افتند شب شب رحمت و مغفرت است شب عید است و بار عام می دهند. در بیابان مشعر هر کس با خدای خود خلوت کرده است این بیابان از حساسترین مواقف عبادت و فعالیت‌های حیاتی حجاج است. شعار اهل مشعر تقوا و پرهیزگاری است نیت میکنیم که از دین حق عدول نکرده و معصیت و جهل را از زندگی خود دور کنیم " یا جلیس الذاکرین " و بعد از این تقوی شعار دلمان می شود .

شب مشعر شب اشک و شعور است شب مناجات و بازگشت به خداست در این شب باید دلی سوخته و وجودی شعله ور را به خدا تقدیم کنیم در این شب باید تصمیم تقوی گرفت و رویه پرهیزکاری پیشه کرد . با کسب معرفت در عرفات می توان حقایق ریز و ظریف را در تاریکی مشعر درک کرد و اثر این معرفت در شب زنده داری مشعر ظهور پیدا می کند . مشعر منطقه ای در حرم است که به ما آگاهی عطا می شود

پیامبر ص : خداوند در مشعر به برکات افراد محسن منت گذاشته و نعمتهای خاص در این مکان عطا کرده و بندگان را مورد بخشش قرار می دهد.

زمانی که حضرت ابراهیم ع کعبه را ساخت و با راهنمایی جبرئیل حج را بجای آورد وقتی به مشعر رسید حضرت جبرئیل فرمود ابراهیم با مشعر الحرام قرب پیدا کن اگر طالب قرب خدایی .

حضرت صاحب الامر ع در سه محل و زمان مشخص حضور حتمی دارند : 1- در نصف روز عرفه از اذان ظهر تا قبل مغرب 2- در مشعر الحرام در شب عید و در بین الطلوعین 3- سه شب بیتوته در منا

وقوف اضطراری شبانه در مشعر : برای بانوان کودکان و سالخوردهگان می شود بعد از مغرب از عرفات خارج شد و چند دقیقه ای در مشعر توقف کرد و نیت وقوف اضطراری در مشعر الحرام برای حج تمتع قربه الی الله کرد و شروع به ذکر و دعا و یاد کردن از نعمتهای بیکران خداوند و شکر ان نعمتها را کرد ان شالله از ناحیه خدای رحمان پذیرفته شود . در اینجا صاحبخانه در کنار مهمان است پس دائم به یاد و ذکر خدا باشیم (اگر امکان داشت پیاده شده و پای بر زمین مشعر بگذاریم)

نهایه المزدلفه : در هنگام خروج از مشعر و مشاهده تابلوی انتهای مشعر امر به استغفار از خدای غفار کل الذنوب شده و با تضرع و در حالت خوف و رجا و دوری از عجب و اقرار به اینکه غرق در گناهییم و نتوانستیم حق این امکان را بجای آریم و عاجز از شکر نعمتهای بیکران او می باشیم وبا امید به مغفرت خدای غفار از مشعر خارج می شویم .

حدیث شبلی : در مشعر نیت کرده که توجه به خدا و ترس از خدا در دل جای گرفته و تمام نادانیها و نا فرمانیها را از خود دور کرده و رو بسوی علم و عمل نمائیم .

بعد از عرفات زوار اذن دخول پیدا کرده و وارد حرم در مشعر می شوند . در اینجا وارد شده و در حجاب ثانی نگه داشته می شوند تا با تضرع و شعور و تقوی رخصت پیدا کرده و وارد منا شوند.

قسمتی از دعای عالیہ المضامین کہ در مشعر خوانده شود : اللهم اهدنی من الضلاله و انقذنی من الجهاله .....:

خدایا مرا از گمراهی و جهالت نجات ده و خیر دنیا و آخرت را برایم جمع کن و موهای ناصیه مرا بگیر و به هدایت خودت رهنمون ساز و مرا به رضایت خودت برسان خدایا این وقوف مرا در مشعر الحرامی کہ برای تو تواضع کرده ام بخاطر این خضوع مکان انرا رفیع قرار ده و محل ذکر خود فرما و تو انرا بالا آوردی و اکرام بخشیدی و این سرزمین را علامت قرار دادی و مشعر نامیدی و مرا هم به ارزویم برسان (رسیدن به ذات حق و رویت جمال حق) امید مرا تحقق بخش . این زمین را شفیع قرار دادی بحق این مشعر موی من پوست من (ظاهر و باطن من) را بر آتش خود حرام گردان و به من حیات و زندگانی تازه ای در اطاعت خود ببخش و بصیرتی در دین خود بر من عطا نما و توفیق در عمل به واجبات عطا فرما تا بتوانم اوامر تو را اجرا کنم و خیر دنیا و آخرت را به من عطا کن و مرا و پدر و مادرم را و فرزندانم و اهل و همسایگانم را به رحمت خود حفظ فرما .

*پس وقتی در عرفات به زاری و راز و نیاز نشستی و حجابهای ظلمانی را کنار زدی و در مشعر نیز حجابهای ثانی را از خود دور کردی و توانستی وارد منا شوی نباید هیچ مانعی تو را از مشاهده جمال ان محبوب باز دارد.

** در مسیر عرفات به سمت مشعر و سپس منا بخوانیم : دعای مشلول دعای عدیلہ زیارت ال یاسین ..

مشاعر (عرفات مشعر و منا)

اعمال منا : 1- در روز عید قربان الف (رمی جمره عقبی ب) قربانی ب) تقصیر (حلق) 2- بیتوته شب یازده و شب دوازده (جز ارکان حج) 3- رمی جمرات سه گانه در روز یازده و دوازدهم

رمی : در مورد سنگها و جمع کردن ان : سنگها باید از منطقه حرم باشد و افضل ان این است که از مشعرالحرام جمع گردد ولی می توان از اطراف هتل در مکه هم جمع گردد با طهارت و وضو و در حال ذکر و یاد خدا سنگها را جمع می کنیم بهتر است سنگها رنگ به رنگ و دارای خط و خطوط و نقطه باشند سنگ را با دست چپ برداشته به دست راست می دهیم و در کیسه قرار می دهیم. حدود 100 تا 120 سنگ جمع کنیم (سنگها خیلی کوچک نباشند تا در موقع پرتاب شتاب داشته به هدف بخورد). در مورد رمی کردن جمرات با طهارت و وضو و دعا کردن و تکبیرگویان نیت خالص داشتن که خدا ما را در حصن خود قرار داده و عمل ما را بالا ببرد و شر شیطان را از سر ما کوتاه کند . رمی اعلان جنگ با شیطان و نابود کردن هواهای نفسانی مهار شهوات و اخلاق رذیله است پس اول شیطان درونی که همنشین ماست را از خود دور می کنیم و از ظلمات نفسانی و گناهان عمد خارج می شویم تا بتوانیم آماده رمی شویم.

با هر رمی خداوند یک گناه کبیره موبقه (گناهی که برای هلاکت انسان کافی است) را از انسان بر می دارند و او را می بخشند در واقع **تحیت منا رمی است .**

پیامبر ص : هر گاه رمی جمرات کردی نوری برای تو در قیامت بوجود خواهد آمد (با خروج از گناهان و رهایی از ابلیس و فرشته صفت شدن) رمی کننده واقعی خداوند است و **ما رمیت اذ رمیت و لکن الله رمی**

برای جمرات انجایی که ستون قدیم بوده و رنگ زدن سنگها را بزنیم و وقتی مطمئن شدیم هفت تا به ستون خورده بیشتر نباید بزنیم. (البته در مورد اینکه زدن سنگ به کدام ناحیه ستون کفایت دارد نظر علما متفاوت است و باید طبق نظر کسی که از او تقلید میکنیم عمل نماییم).

بانوان می توانند شب عید قربان که از مشعر به منا می آیند قبل از رفتن به چادرها رمی جمره عقبی را انجام دهند البته اقایان روز عید بعد از برگشت از مشعر این رمی را انجام می دهند. وقتی به منا می رسیم استراحت کافی بکنیم و صبحانه خوب بخوریم و در موقع خروج اب همراه داشته باشیم البته فقط بطری خالی کوچک هم همراهمان باشد کفایت می کند چون ابسرد کن در مسیرمان زیاد است . حدود 45 دقیقه ای تا رمی جمرات پیاده روی دارد.

ذکری که خداوند در منا خواسته **اشد ذکرا = ذکر شدید** است در واقع با توشه ای که از عرفات و مشعر کسب کرده به معرفتی رسیده که جمال حق را مشاهده می کند پس اداب حضور در محضر حق را باید حفظ کرد و با ادب و توجه به این سرزمین مقدس نگاه کرده و لحظه به لحظه را قدر بدانیم و برای درامان ماندن از وسوسه های شیطان به خدا پناه برده و در حال ذکر و توجه و مراقبت باشیم .

ایه " **ربنا اتنا فی الدنيا حسنه و فی الاخره حسنه و فنا عذاب النار** " را نه تنها در منا بلکه در همه جا زیاد بخوانیم . حسنه نعمت ولایت اهل بیت و هدایت است (شخص هر نیتی از این حسنه داشته باشد خدا همان را به او عطا می کند) در امر ولایت اهل بیت وارد شویم تا آنها ولی و مراقب ما باشند.

فرق محبت با مودت : مودت محبت ثابت و ماندگار است و محبتی است که به زبان آورده می شود . با جان و دل و با خواندن از خدا بخواهیم حج واقعی را که بر ما واجب کرده توفیقش را پیدا کنیم توصیه شده در منا ابراز مودت و زیارت اهل بیت را داشته باشیم انجا محل ذکر شدید است باید سختی بکشیم تا نفس بالا رود پس از سختی بیتوته در

بیابان و رمی جمرات لذت برده و خود را از ظلمات نفسانی خارج کنیم. هر چه سختی و مشقت در این راه بکشیم شاکر باشیم اینها نعمت است که به ما عطا گردیده است. هرگز وقت خود را با صحبت‌های بیهوده و لغو هدر ندهیم و در همنشینی با افراد دقت کنیم تا این لحظات گرانبها را از دست ندهیم.

امام صادق ع : همین که زائرین در منا به چادرهای خود وارد می شوند منادی ندا می دهد اگر می دانستید به محضر چه کسی وارد می شوید و مهمان چه کسی هستید یقین پیدا می کردید خدا مغفرتش را به شما عطا کرده است

در حدیثی دیگر : منا وطن ما شده و ما مقیم آن شده ایم در قیامت از آنجا محشور می شویم بشرط آنکه با انجام مجدد گناهان عمدی موجب اعراض از وطن نشویم

خداوند در منا می فرماید : اگر بخواهید من از شما راضی شوم بدانید که راضی شدم.

دعاهای سفارش شده در منا : ذکر لا اله الا الله الله اکبر و لله الحمد سبحان الله زیاد بگوئیم . دعاهای ال یاسین امین الله جامعه کبیره عهد ابو حمزه مناجات شعبانیه بخوانیم . هر روز صبح به حضرت ولی عصر سلام داده و عرض ادب و ارادت کنیم .

قربانی : قبل از قربانی حق وکالت و توکیل به شخصی که میخواهد اینکار را بر ایمن بکند بدویم

سر قربانی : از ریشه قربان به معنی عملی که آدم را به خدا نزدیکتر می کند است و نفع آن چیزی نیست جز تقوی و پرهیزکاری . قربی که بواسطه قربانی پیدا می شود صعودی است که ما را به مقصود می رساند خداوند انرا تضمین کرده (شعائر الله) تقوایی که در اثر حج و قربانی حاصل می شود برای آن حجابی وجود ندارد و اگر دقت کنیم انرا حس خواهیم کرد. **حتما قربانی باید قبل از تقصیر و حلق انجام شود**

حلق (سر تراشیدن) و تقصیر : با حلق و تقصیر شخص از احرام بیرون می آید و فقط هنوز چند چیز بر او حرام است مثل عطر زدن و استفاده از چیزهای معطر چه خوردنی چه زدن شکار ارتباط زناشویی

حلق و تقصیر جز اعمال حج و عبادت واجبه است تقصیر کوتاه کردن مو یا ناخن و برای خانمهاست با حضور قلب و توجه خالصانه در واقع از زینت خود که آخرین تعلق است می خواهیم خارج شویم تا آماده طواف زیارت گردیم . امادگی برای صعود به مرحله بعد را بدست آوریم . خداوند با هر مویی که تراشیده می شود نوری در قیامت به او عطا می کند (بهتر است موهای تراشیده شده و همچنین ناخن در همان منا دفن شود و از آنجا خارج نگرردد)

امام صادق ع : برای کسی که در حج با اخلاص سر را می تراشد پیامبر اکرم ص سه بار استغفار می کند استغفار پیامبر مقام بسیار بالایی دارد و سعادت عظیمی است و شخص را به طهارت می رساند و آماده طواف زیارت و ملاقات جمال حق می شود

احکام قربانی و تثلیث آن : گوشت قربانی باید سه قسمت شود یک قسمت برای خود حاجی یک قسمت هدیه به دوست و یک قسمت هدیه به فقرا برای رعایت شدن این تقسیم و راحتی کار نیت کنید که یک قسمت خود را می بخشم و بعد یک قسمت دوست را هدیه کرده و او هم به فقرا هدیه می کند البته این وکالت به نماینده کاروان داده می شود و او انجام می دهد

حدیث شبلی : در جمرات نیت کرده که خود شیطان را سنگ زده و با انجام این حج او را از خود عصبانی و دور ساخته و در هنگام حلق و تقصیر نیت کرده از هر ناپاکی و پلیدی پاک گشته و از گناهان خارج شده و همانند روزی که متولد می شویم گردیم در هنگام قربانی نیت کرده گلوی طمع را در درونت بریده و به خدا تکیه کنیم و بر حضرت ابراهیم اقتدا کنیم

بیتوته شب یازدهم و شب دوازدهم در منا : باید شب یازدهم و شب دوازدهم مقارن با غروب در منا نیت بیتوته کرد و به راز و نیاز با خدای خویش پردازیم . بیتوته از اول مغرب تا اذان صبح است که می شود نصف انرا هم بیتوته کرد مثلا تا نیمه شب شبهای منا شب درس و حکمت است نه هنگام تشکیل محفل انس .

در روز یازدهم و دوازدهم باید سه جمره اولی وسطی و عقبی را انجام دهیم و هفت سنگ به ستون هر جمره بزینم برای جمرات روز دوازدهم چون باید تا اذان ظهر در منا باشیم جمرات را بعد از نماز ظهر و عصر انجام داده و از آنجا به مکه برمی گردیم . روز سیزدهم هم مستحب است که در منا بمانیم و اگر ماندیم جمرات آن روز هم واجب می گردد و اگر تا غروب دوازدهم از منا خارج نشویم باید نیت بیتوته کرده و شب را در منا بمانیم.

** ایامی که در منا هستیم باید هدفی برای خود داشته باشیم که پاک از این سرزمین خارج شده و کوله باری از تقوی همراه داشته باشیم در این ایام معدود به یاد و ذکر خدا باشیم که ان شاءالله طبق وعده خدا به تقوی برسیم و در ادامه تا آخر عمر این زاد و توشه گرانها را حفظ کنیم. باید این تغییرات در رفتار و کردار ما مشاهده شود تا حج واقعی انجام داده باشیم.

** ظهر روز دوازدهم وقت خاصی است پس با وقار و سکینه و حضور قلب این ساعات را در منا باشیم و نماز ظهر را با توجه و خضوع بخوانیم و بعد از آن تسبیحات اربعه استغفار نماز قرآن .... دیگر این چین مکان و زمانی معلوم نیست کی دوباره قسمت شود قدر بدانیم و بعد با وقار و سکینه و خضوع و خشوع و توجه از این سرزمین به سمت جمرات رفته و بعد از رمی از سرزمین منا خارج شویم. زمان کوچ وقت خاصی است با توجه و ذکر خدا (اشد ذکرا) قدم برداریم تا خدای نکرده با انجام گناه عمدی نور حج را از بین ببریم. آنچه خدا روزیمان کرده در حفظ آن سخت بکوشیم.

ایه 203 سوره بقره: خدای را در این ایام معدود و معین (روز 11 و 12 و 13) یاد کنید حال اگر تعجیل کرده و روز دوازدهم برگشته و یا تاخیر کرده روز سیزدهم برگشته مرتکب گناهی نشده اید (اصلا جنس گناه بر او باقی نمی ماند) برای کسی که تقوا را بجای آورده است (در واقع به برکت تقوی که از جانب حج حاصل شده است گناه - اثم - از او برداشته می شود)

** در هنگام بدرقه و اتمام حج فرشته ای دست بر شانه حاجی زده و می گوید خدا گذشته تو را کفایت کرد و در واقع دوباره متولد شدیم با دلی پاک از این سرزمین خارج شوید (حج تولدی دوباره است)

مسجد خیف: تمام انبیا در این مسجد نماز بجای آورده اند بعد معنوی بسیار بالایی دارد از خدا بخواهیم به برکت این مقام و مکان برکت (خیر ماندگار) به ما عطا نماید . مستحب است 50 تا نماز دو رکعتی مثل نماز صبح در این مسجد خوانده شود و ورود به این مسجد و نماز خواندن در آن با برکت است . این مسجد در ایام تشریق غیر از ساعات نمازهای پنجگانه محل خواب و استراحت زائرین کشورهای افریقایی و وو است پس بهتر است در وقت نماز جماعت به این مسجد برویم تا جایی برای نماز خواندن پیدا کنیم . اگر بتوانیم نماز ظهر و عصر روز دوازدهم را در این مسجد بخوانیم خوب است و بعد سه تا دو رکعتی نماز در مسجد خوانده و بعد از آن هم می توان برای رمی و سپس خروج از منا برویم . 100 مرتبه لا اله الا الله و الحمد لله بگوییم و صدقه بدهیم .

چند نکته در مورد سرزمین منا و لفظ منا: منا به معنی ارزو و ارزو به چیزی گفته می شود که وقتی انسان به آن رسید از آن جدا نمی شود و باقی است پس چیزهای دنیوی که فانی است ارزو نیست آنچه در نزد خداست باقیست و ارزو نامیده می شود . هر عمل صالح چه عبادی و چه غیر عبادی که در نزد خدا قرار می گیرد باقیست . شبهای منا شبهایی است که انسان به تمنیاتی که ماندگار است می خواهد برسد (و همچنین غروب و بین الطلوعین مشعر و عصر عرفه) . اهل منا همه در حال زمزمه هستند و با زبان حال خویش مشغول راز و نیاز و تضرع با خدای خویش می باشند .

امام سجاد ع: از شبلی در هنگام برگشت از منا پرسیدند آیا ارزوهای دیگران را برآوردی؟ آیا بدان پایه از کمال رسیدی که مردم از دست و زبان تو در امان باشند نه از آری دهی نه زخم زبانی نه بد فکری در موردشان . مراقب بودی مردم را از آزار ندهی

طواف زیارت

زائر تمام منازل و اعمال را طی کرده تا به مقصود و هدف غایی حج - طواف وصول - برسد. **امام علی ع: می** فرماید تا بتوانیم به زیارت و ملاقات خدای خویش با طهارت و تطهیر برسیم.

تمام احکامی که در طواف و نماز طواف و سعی و تقصیر حج عمره وجود داشت و مستحبات و واجبات آنها در نماز و طواف زیارت هم وجود دارد فقط نیت آن تفاوت دارد. نیت هر عمل برای حج تمتع از حج الاسلام خودم قربه الی الله می باشد

این طواف یک ویژگی خاصی دارد که به آن طواف زیارت گویند خداوند در قرآن دو بار از کعبه به بیت عتیق نام برده یعنی بیت ازادی. کسی که می خواهد طواف این بیت را بکند باید او هم ازاد باشد و از بند شیطان رها گردیده باشد تا بتواند گرد بیت عتیق طواف کند .

ابا عبدالله ع : می فرماید فک رهانی : مرا از گرو بودن و اسارت رها و ازاد گردان . اگر بدهکار به خدای خویش و بندگان خدا باشیم خود و نفسمان در گرو می باشد. پس می خواهیم با اعمالی که قبل از طواف زیارت انجام داده ایم خویش را از اسارت رها کرده و ازاد شویم تا اجازه طواف بیت عتیق را پیدا کنیم و به زیارت و ملاقات جمال حق نائل شویم .

بعد از سعی و تقصیر اگر برای انجام طواف و نماز طواف نسا تاخیر انداخته و در روزهای دیگر انجام بدهیم اشکالی ندارد ولی تا وقتی که انجام نشود زن و شوهر بر هم حرام هستند

ایه 29 سوره حج : **ثُمَّ لِيَقْضُوا تَفْتَهُمْ وَلِيُؤْفُوا نُؤْرَهُمْ وَلِيَطُوفُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ** = پس باید الودگی ها بریزد (تخلیه) و بعد به عهدهایشان وفا کنند (تخلیه = زینت داده) تا بتوانند به بیت ازادی طواف کنند

وفا انجام عمل به تمام و کمال را گویند پس اگر انسان در این حال گناهی را مرتکب شده و قصد ترک آن را ندارد طبق کلام خدا نمی تواند گرد بیت عتیق طواف کنند هنوز در گرو هستند باید اول ازاد شوند تا گرد بیت ازادی طواف نمایند

حدیث شبلی : وقتی دوباره به مکه برگشته و طواف حج را انجام می دهیم نیت کرده و توجه داشته که از رحمت خداوند آمده و به سوی اطاعت او قدم بر می داریم و بدنبال محبت او هستیم و فرامین او را می خواهیم اجرا کنیم.

خلاصه اعمال حج تمتع

فضیلت دهه اول ذی الحجه : محبوبترین و رشدهنده ترین ایام نزد خداوند این دهه می باشد. سبحان الله اكبر لا اله الا الله زیاد بگوئیم نماز خاص این دهه بین نماز مغرب و عشا را بخوانیم. در این دهه روزی 20 بار سوره توحید را بخوانیم.

محرم شدن : بهترین مکان و زمان برای محرم شدن در مسجدالحرام پشت مقام ابراهیم یا در حجر اسماعیل تا قبل از ظهر 9 می باشد. اول غسل احرام کرده بعد لباس احرام پوشیده با خشوع و خضوع و حضور قلب در روز هشتم به مسجدالحرام رفته دو رکعت نماز پشت مقام ابراهیم یا در حجر اسماعیل خوانده و تا اذان ظهر صبر کرده و بعد خواندن نماز ظهر و عصر نیت محرم شدن می کنیم (بعد از نماز صبح هم خوب است البته در خود هتل هم می شود محرم شد اما در مسجدالحرام فضیلت خاصی دارد) بعد لییک گفته تا ظهر روز عرفه هر زمان یادمان افتاد خوب است لییک را تکرار کنیم. نیت : محرم می شوم به احرام حج تمتع قریه الی الله

وقوف به عرفات : از ظهر روز نهم تا غروب ان روز وقوف در عرفات واجب است. حجاج را شب نهم به عرفات می برند بسیار تضرع و اقرار به گناهان و درخواست عفو و توبه و راز و نیاز با خدای خود نماییم در این شب می توان دعای یا شاهد کل نجوی (در مفاتیح در مورد شب عرفه آمده است) خواند

روز عرفه دائم الوضو باشیم در صورت امکان قبل از ظهر غسل کنیم سر اذان ظهر نیت وقوف در عرفات از حج تمتع قریه الی الله بکنیم. نماز ظهر و عصر را با هم بخوانیم بعد دو رکعت نماز خوانده رکعت اول حمد و توحید و رکعت دوم حمد و کافرون و بعد اقرار به گناهان و شمردن نعمتهایی که خدا به ما ارزانی کرده است اگر وقت بود تا قبل از دعای عرفه نماز امیرالمومنین (دو تا دو رکعتی هر رکعت حمد و 50 توحید) را بخوانیم و با حفظ سکینه و وقار و حفظ زبان و پناه بردن به خداوند از شر شیطان رجیم و ذکر 100 مرتبه صلوات اللهم صلی علی محمد و ال محمد کما صلیت علی ابراهیم و ال ابراهیم انک حمید مجید و 100 مرتبه سبحان الله الله اکبر ما شا الله لا قوه الا بالله اللهم اعتقنی من النار اللهم عرفنی نفسک .. دعای بسیار در حق دیگران و **دعای عرفه امام حسین ع** را بخوانیم. از خدا غیر از خودش را نخواهیم معرفت به او قرب به او ووو.

هنگام کوچ از عرفات در غروب روز عرفه ذکر " الحمدالله کما هو اهله " " الهی لا تجعل اخر عهدا منی " را زمزمه کنیم به یاد حضرت صاحب الامر زیاد بوده و دعای فرج را زمزمه کرده و اعتقادات حقه خود را به ایشان عرضه داریم (دعای ال یاسین) در فضایی نفس می کشیم که ایشان هم حضور دارند دست به دامنشان شویم و بخودشان متوسل گردیم

وقوف به مشعر الحرام : اصل ان از اذان صبح روز عید تا طلوع افتاب روز عید است (بین الطلوعین) حجاج از شب قبل به انجا می روند خانمها یک وقوف اضطراری در مشعر دارند. شعار اهل مشعر تقوی و پرهیزگاری است وقتی بسمت مشعر حرکت کرده با توجه و حضور قلب و ذکر وارد این سرزمین که در منطقه حرم است شویم و در انجا نیت وقوف اضطراری در مشعرالحرام برای حج تمتع قریه الی الله میکنیم (در هنگام رویت تابلو بدایه المزدلفه) و یاد نعمتهای بی پایان خداوند و نعمت هدایت و ولایت را کرده و شکر بسیار نماییم و تضرع و زاری و دعا برای همه اموات و احیا و ظهور حضرت عصرکرده و هنگام خروج و مشاهده تابلو نهاییه المزدلفه به استغفار از خدای غفار کل ذنوب با تضرع بکنیم

اعمال منا و بیتوته در ان : 1- روز عید قربان : رمی جمره عقبی (البته خانمها این رمی را شب عید انجام می دهند) قربانی تقصیر و حلق. برای قربانی وکالت میدهیم و خود مشغول ذکر و دعا و نماز می باشیم. لحظه لحظه را قدر بدانیم در حال ذکر و راز و نیاز با خدای مهربان و عرضه خود و حضور قلب و کسب معرفت باشیم. ایه ربنا اتنا فی الدنيا.... در همه جا بخوانیم توجه به حضور امام زمانان در کنارمان و دعا برای فرج ایشان داشته باشیم. بدانیم در محضر چه کسی هستیم. بعد از قربانی حلق (تراشیدن مو برای آقایان) تقصیر (کوتاه کردن کمی از مو و ناخن

برای خانمها) 2- بیتوته شب 11 و شب 12 که مقارن با غروب افتاب نیت بیتوته در منا از حج تمتع قریه الی الله را داشته و تا نیمه شب به راز و نیاز و نماز و خلوت با خود و خدای خویش بپردازیم . 3- رمی جمرات سه گانه در روز 11 و 12 و خروج از منا بعد از اذان ظهر روز 12 . ظهر روز 12 وقت خاصی در منا است با وقار و سکینه و حضور قلب نماز را خوانده و بعد از تعقیبات برای رمی جمرات رفته و ان شاءالله پاک از سرزمین منا خارج شویم و در این ایام معدود به یاد و ذکر خدا باشیم و باید نمود این تغییرات در اخلاق و رفتارمان مشهود باشد (زمان کوچ از منا هم زمان خیلی مهمی است با توجه وقار و سکینه و ذکر خدا از این سرزمین کوچ کنیم)

مسجد خیف : نماز خواندن و ذکر و عبادت در این مسجد توصیه شده است بخصوص خواندن نماز ظهر و عصر

وداع با کعبه

مستحب است در وداع آخرین کار حاجی طواف وداع باشد هفت دور طواف و در شروع هر دور استلام به حجر و خواندن امانتی ادبیتها و.... و در هنگام رسیدن به مستجار اللهم بیتک والحرم حرمک و.... در اینجا با احساس فقر کامل به او که غنی مطلق است پناه برده و تکیه نماییم.

بعد از هفت دور طواف پشت مقام ابراهیم ایستاده و با همان کیفیتی که قبلا گفته شد نماز طواف را با حضور قلب بجا آوریم. در حال طواف و نماز توجه داشته باشیم که سالک باید حلیم باشد او اه (اهل تضرع و توبه و انابه) باشد و رجوع به حق داشته باشد

بعد از اتمام نماز به سمت در خانه خدا بایستیم دستها را بالا برده و دعایی که در اینمورد در ادعیه است بخوانیم بعد به ارکان کعبه اشاره کرده و از دور تضرع و دعا کنیم و بعد مقداری از اب زمزم نوشیده و دعای مربوطه را بخوانیم و در حق خود و دیگران دعا کنیم

در ادامه سجده شکر بجا آورده و وقتی از سجده برخاسته به شکرانه اینکه توانسته سجده کند بار دیگر سجده شکر کنیم قبل از وداع به زیارت حضرت خدیجه س رفته و در آنجا به نیابت از حضرت زهرا س زیارت بخوانیم (زیارت جامعه اول)

امام رضا ع : در هنگام وداع بگوئید پروردگارا من بر اساس توحید و نفی هر گونه طاغوت و معبود دروغین به کار خویش پایان داده و از حج و زیارت کعبه باز می گردم.

*اگر در پایان در قلب خود شوق زیارت مجدد کعبه را یافتی بدان که خدای کعبه نیز به تو مشتاق است و این خود نشانه قبولی حج تو است

امام صادق ع : بوسیله طواف وداع از هر چه غیر خداست وداع کن و بعد از طواف و نماز طواف وداع بگو :
واستقم علی شروط حجتک هذه وفا بحمدک الذی عاهدک ربک وارجعه الی یوم القیامه : بر پیمان حج خود پایدار بمان و بر عهد خود که با خدا بسته ای تا روز قیامت استوار باش.

پیامبر ص : مدینه محل هجرت من و محل قبر من و محلی است که در آنجا برانگیخته می شوم.

امیرالمومنین ع : حج خود را با زیارت نبی اکرم ص تمام و تکمیل کنید.

امام باقر ع : زیارت خانه خدا را مقدم بر زیارت پیامبر دانسته و حج را با لقای پیامبر و امامان به پایان رسانید.

امام صادق ع : هر گاه یکی از شما به حج مشرف شد حج خود را با دیدار ما به پایان برساند تا این دیدار باعث کامل شدن حج او گردد (ولایت)

حرم امن نبوی : خداوند برای مدینه منوره هم حرم قرار داده و اهل سنت هم این مسئله را قبول دارند و حریم آن از اطراف مدینه است از اداب ورود به این حرم غسل است که می توان برای این غسل نیت ورود به مدینه و مسجدالنبی و زیارت پیامبر و ائمه بقیع را یکجا نمود و در هتل مکه (مدینه دوم) و یا در ایران (مدینه اول) انجام داد و سپس با خشوع و خضوع قدم برداشته و با صلوات و استغفار بطرف حرم برویم.

استحباب اقامت در مدینه برتر از مکه است و پیامبر برای کسانی که وارد این شهر می شوند دعا کردند که ان شاءالله به برکات و وساطت پیامبر به فضیلت بسیار جهت اقامت در این شهر برسند. و ان شاءالله شفاعت ایشان شامل حالمان گردد دائما با وضو و طهارت باشیم . نماز را کامل خوانده که ثوابی برابر 10 هزار و حتی بیشتر از جاهای دیگر دارد روزه هم در چهارشنبه و پنج شنبه و جمعه ثواب زیادی دارد

انگاه که به مدینه رسیدی بر آن دیار سلام کن و وقتی حرم را از دور دیدی سجده شکر بجای آور و تجسم کنیم بر چه مکانی قدم نهاده و تبرک جسته و ورود به این شهر را بزرگ دانسته و از خدا اجازه ورود بخواهیم و بخواهیم که توفیق خود را نصیب ما سازد . با جامه ای پاکیزه و معطر و با وقار و تسبیح گویان و ذکر صلوات تجسم کنیم که پیامبر حی است و ما را می بیند و برای آنکه حضور قلبمان از بین نرود به کسی و چیزی نگاه نکنیم و حرف نزنیم .

وقتی خواستی وارد حرم بشوی بدان بجایی قدم میگذاری که رسولان و فرشتگان بدون اجازه وارد نمی شوند پس با دل و زبان از خداوند و حضرتش محمد مصطفی ص امیرالمومنین و فاطمه زهرا س اذن دخول بگیریم و بعد وارد شویم اگر با غفلت وارد شویم بهره بسیاری را از دست خواهیم داد اذن دخول را با توجه خوانده و با تضرع با آنها نجوا کنیم اگر اشکها جاری شد و قلبمان شکست اذن دخول گرفته ایم حال وارد شده و در امان هستیم و از لطف و احسان این خاندان کرم برخورداریم او کریم است و کرامت به بندگان در مانده و پناه آورده به درگاهش را دوست دارد .

با ذکر یا علی (110 بار) وارد حرم نبوی می شویم حتما هر روز بصورت ویژه عرض ادب خاص خدمت خانم حضرت زهرا س داشته باشیم بصورت زیارت نامه ای اهدای قرائت قرانی توسلی عرض حال و وو

استان شریف حرم را بوسیده و بخوانیم : بسم الله و بالله و علی مله رسول الله الحمد لله الذی هدانا لهذا و ما كنا لنهتدی لولا ان هدانا الله .

به خدای رحمان و رحیم عرضه کنیم که تو منفورترین موجود " شیطان " را اجابت کردی و به او مهلت دادی و خواسته او را برآورده کردی من نیز گناهکارم پس مرا نیز از رحمت خود بهره مند ساز و اجابت نما .

پیامبر رحمه للعالمین است از او بخواهیم که از خدای مهربان بخواهد : دردهای جسمی و روحیمان را دوا و گناهانمان را مورد غفران قرار داده و موجب بلوغ فکری و عقلمان گردد

مدینه سرزمین نزول قران بیت ولایت و سرزمین نور است به محض ورود به مدینه آرامش میگیریم به وجود بقیه الله متوسل شویم که قافله سالار کاروان است و از ایشان خیر دنیا و آخرت را طلب کنیم (ربنا اتنا فی الدنيا حسنه ....)

اصل زیارت حضور محب در پیشگاه محبوب است مزد رسالت مودت اهل بیت است. بعد از خواندن اذن دخول با زبان حال خود عرضه کنیم اگر اجازه می دهید وارد شویم پیامبر **رنوف و رحیم** است حتما در را باز می کنند بگوید من هم سائل و درمانده ام و خدا فرمودند در را بروی سائل باز کرده و ناامید برنگردانیدش **فاما سائل فلا تقهر** و به حضرت زهرا س متوسل شده و به این وسیله اذن دخول را با دلی شکسته و چشمی اشکیار بگیریم

در مدینه شش معصوم مدفون هستند فضایی نورانی دارد و برای جذب این نور باید موانع برداشته شود گناهان موانع هستند قصد واقعی برای ترک گناه و استغفار کنیم که خداوند ثواب و رحیم است

سبحان الله العظيم و بحمده استغفروالله و اسئله من الفضله (حداقل روزی ده مرتبه بخوانیم جهت رزق فضلی)

بین الطلوعین در مسجدالحرام مسجدالنبی باشیم که در زمان و مکان بهشتی خواهیم بود (و مسجد کوفه و بیت المقدس)

وارد مسجد شده دو رکعت نماز تحیت خوانده و نماز زیارت (یس و الرحمن) بخوانیم زیارت جامعه کبیره را بخوانیم ***حواسمان باشد در هنگام نماز خواندن جایی بایستیم که مقبره حضرت در جلو و ما پشت سر حضرت نماز بخوانیم (خط قرمز)**

پیامبر اکرم ص : هر کس مرا در زمان حیاتم و یا بعد از مماتم زیارت کند چنان است که حق تعالی را زیارت کرده و شفیع او در قیامت خواهد بود . زیارت با معرفت پاداشش بهشت است نخستین شرط زیارت ادب است و با مشاهده مقبره گرامی حضرت اهسته الله اکبر گوئیم استغفار صدقه ثواب بسیار دارد.

امام موسی بن جعفر ع : هر گاه به زیارت پیامبر ص مشرف شدید اینگونه به حضرت سلام بدهید انگاه میتوانید بعدا به هر کس بگویید سلام ایشان را به پیامبر رسانیده اید : **السلام علیک یا نبی الله من ابی و امی و ولدی و خاصی و جمیع اهل بلدی حرهم و عبدهم و ابیضهم و اسودهم** : سلام بر تو ای رسول خدا از طرف پدر و مادر و فرزندان و خویشاوندان و جمیع اهل شهرم از بنده و ازاد و سفید و سیاه

روضه رضوان : بین مقبره و منبر پیامبر باغی از باغهای بهشت است و نماز و عبادت و دعا در انجا ثواب بسیار دارد دو رکعت نماز در روضه ثواب دارد رکعت اول حمد و بیس و رکعت دوم حمد و حشر و در انتهای نماز 1000 صلوات فرستاده شود.

بیعت با اهل بیت از ارکان اصلی حج است وچود پاک نبی اکرم در این شهر ارمیده است و هر که به این شهر وارد می شود مورد مرحمت و لطف خاص ایشان واقع می گردد **هر جای که زائر پای نهد جای پای مقدس ترین انسانهاست لذا باید در کمال آرامش و سکینه و وقار قدم برداشته و ذکر گویان حرکت کرد**

افضل است نماز در مدینه کامل خوانده شود تمام ائمه بیشترین ارادت را به پیامبر داشتند زیارت ایشان خیلی ثواب دارد با عشق زیارتشان را بخوانیم ایشان محبوبترین شخص نزد 13 نور می باشند قدر دانسته و با طهارت و وضو قدم برداشته به قبر مطهر نظر کرده و دعا بخوانیم . دعایی بعد از زیارت از امام سجاد ع نقل شده : **اللهم زینی باتقوی ...در حرم نماز شب بخوانیم در روضه رضوان نماز بخوانیم نماز قضا نماز حضرت زهرا س (دو رکعت رکعت اول حمد و بیس و رکعت دوم حمد و هل اتی) 135 بار اللهم صل علی فاطمه و ابیها و بعلها و بنیها بعدد ما احاط به علمک**

بعد از زیارت نبی اکرم با دلی پاک و قلبی آرام و یقین به فضل و کرم خدای رحمان قصد زیارت ائمه بقیع را بکنیم حب و اطاعت و خشوع و خضوع به آنان به مثابه حب و اطاعت از پیامبر است . چهار امام همام در آنجا دفن هستند . فاطمه بنت اسد (مادر امیرالمومنین) عباس عموی پیامبر دختران و همسران پیامبر عقیل ام البنین ... در بقیع می باشند

دعایی در اذن دخول دوم در مفاتیح ص 617 (هذہ بقعہ ...) در زیارت این بقاع توجه به اذن دخول شود : این یک بقعه ای است که تطهیر فرمودی و شرافت دادی و مظهر توحید گرداندی خدایا مرا موفق بدار به حرکت به سمت خانه اینها تا روز قیامت خدایا این معرفت را به من بده و ارواح ما را تحت اقدام آنها قرار بده و نفوس ما را جوری قرار بده که انگار آنان را می بینیم و با آنها صحبت می کنیم خدایا به من اجازه ورود به این مکان مقدس را بده و اشک خشوع (نه احساسی) و معرفت را بر من جاری کن بر جوارح من افتادگی و فروتنی عطا کن و بر اعضا و جوارح من اطاعت امام را واجب گردان خدایا آنچه واجب است از اوصاف آنان اقرار داشته باشم بر زبان من جاری کن و من اعتراف می کنم اینان شفیعان روز جزا هستند

زیارت جامعه کبیره در مسجدالنبی به نیت چهار امام معصوم ع خوانده شود . زیارت امین الله بخوانیم و نام این چهار امام را بیاوریم (به قصد رجا) . کنار بقیع و مزار امام سجاد ع گوشه ای از خمسه عشره را زمزمه کنیم

در زیارت دوره به زیارت مسجد قبا ذو قبلتین و کوه احد برویم با غسل و وضو وارد این اماکن متبرک شویم . مسجد قبا نخستین مسجد اسلام است و نماز در آنجا ثواب عمره را دارد کمی در آنجا بنشینیم آنجا جایی است که پیامبر در آنجا منتظر حضرت علی ع شدند تا با ایشان وارد مدینه شوند. کوه احد جایی بود که حضرت زهرا س شبهای شبیه با فرزندان به آنجا می رفتند و از مردم خدمت عمویشان حضرت حمزه شکایت می کردند

موقع وداع با غسل و وضو دعای وداع امام سجاد ع در ماه رمضان را بخوانیم

چند نکته کوتاه و آموزنده از استاد سید محمد خرد مند جهت سفر حج

- 1- حتما هر روز یک عرض ادب خاص و ویژه به حضرت زهرا س داشته باشیم : حال بصورت خواندن زیارت نامه یا ذکر مصیبتی یا قرائت قرانی و هدیه به ایشان یا طواف به نیابت ایشان و....
- 2- سعی شود در ابتدای سفر که فرصت بیشتر است و یا بعد از اتمام اعمال برای تمام کسانی که می شناسیم چه در قید حیات و یا ممات چه دور و چه نزدیک و حتی آنها که از ایشان دلخوری داریم بیابیم هر روز یک گروه را برنامه بگذاریم و تک تک با نام و حاجاتشان دعا کنیم و برایشان عاقبت بخیری و معرفت و.... بخواهیم و در سجده هم دعای کلی برایشان بکنیم
- 3- سعی کنیم در این سفر اعمال و یا دعا و نمازهایی را که در طول عمرمان انجام نداده ایم حداقل یکبار انجام دهیم
- 4- یک برنامه ای برای خواندن نماز قضا داشته و حتما در انجام آن مداومت داشته باشیم
- 5- از بحث های سیاسی و اجتماعی که بعضا انسان را به گناه و غیبت و کار بیهوده می اندازد پرهیز کنیم
- 6- برای زمانهای استراحت جمعی و دور همی از هم پذیرایی کرده و از تجربیات جالب حج و حرفهای آموزنده در این زمینه گفتگو کنیم
- 7- بسیار بسیار خدای را شاکر باشیم که این توفیق نصیبمان شده و هر روز بعد از نماز سجده شکر بجای آریم در سرزمینی آمده ایم که امام زمانان حضور دارند نفس می کشند پیامبر و اهل بیت قدم گذاشته اند و برکت به آن داده اند
- 8- تا جایی که می توانیم از هم اطافی هم کاروانی و درخواستی نداشته باشیم و کارهای خودمان را خودمان انجام دهیم (بارمان را بر روی دوش دیگری نیندازیم) و تا آنجا که می توانیم بدیگران کمک کنیم و تا جایی که میتوانیم مراقب باشیم زمینه کدورت پیش نیاید
- 9- برای افرادی که از هم دلخوری داشته ایم (چه مرده و یا زنده) و بعضا حلاوت طلبیده اند برنامه ای بگذاریم و از طرف آنها کار ثوابی انجام دهیم مثلا 100 مرتبه استغفرالله صلوات دعا نماز و... برایشان بسیار استغفار کنیم . و همچنین برای کسانی که در ذهنمان نیستند و مدیونشان هستیم همین کار را انجام دهیم
- 10- در قنوتها سعی کنیم از دعاها و ذکرهای زیبا که قبلا استفاده نکردیم هم استفاده کنیم مثلا فرازهایی از دعاهاى مختلف مثل دعای ابو حمزه دعای مشمول مجبر و... روی کاغذی فرازی از این دعاها را بنویسیم و در قنوت بخوانیم تا در برگشت هم سوغات سفرمان باشد و بعدا هم از آنها استفاده کنیم
- 11- نسبت به نعمت هدایت و ولایت که نصیبمان شده و مسیر بندگیست شاکر باشیم و قدر دان کسانی که ما را با این اعتقادات حقه آشنا کردند باشیم و دعاگویشان و از خدا بخواهیم توفیق داشته باشیم در این صراط مستقیم بمانیم و برایشان استغفار و قرائت قران و... بکنیم (چه برای شخص خاصی و چه بصورت عام)
- 12- دعا برای فرزندان و نسلهای آینده مان که غیر از دعاهاى معمولی برایشان دعا برای افزایش معرفت ارتقای معارف دینی و الهی شان و عاقبت بخیری و سرچشمه خیر و برکت برای مردم بودن و خدمتگزار مکتب علوی و خاتم الانبیا باشند و در عالم بعد چشمانمان به آنان روشن شود
- 13- اگر سفر اولی هستیم و احیانا استرس و نگرانی از انجام اعمالمان را داریم و یا خدای نکرده در اثر مرضی و یا خستگی و یا عدم اطلاع توفیق به ادامه پیدا نکردیم با رجوع به علما روحانی و یا نیابت و دانستن حکم مسئله انرا رفع کنیم و خودمان را تا آخر درگیر آن نکنیم تا از اصل فلسفه حج غافل نگردیم

14-گاهی اطرافیان حال از روی خیرخواهی یا بی اطلاعی به ما توصیه می کنند خودتان را خسته نکنید در واقع جمله صحیح این است که خودتان را مریض نکنید نه خسته . با توجه به برنامه ای که از خودمان می دانیم که مثلا پرخوری کم خوابی ... باعث مریضی و از بین بردن حال زیارت می شود مراقب آنها باشیم و گرنه در این سفر باید مشقت زحمت و سختی را بر خود هموار ساخته تا ابدیده شویم و از گناهان پاک گردیم فقط مراقب باشیم چیزهایی که حال زیارت و توجه و حضور قلبمان را میگیرد از آنان پرهیز کنیم

15-خود را مقید به قرائت و تلاوت قرآن کنیم با توجه به سه نکته : الف) در هنگام قرائت قرآن توجه داشته باشیم در محضر حجت زمان و مبین و مفسر قرآن هستیم پس اول به وجود نازنین ایشان متوسل شده و از ایشان بخواهیم دلهایمان را به نور قرآن منور کند و درهای معرفت قرآنی را برویمان بگشاید تا باعث معرفت دنیا و اخرتمان شود (ب) در خواندن قرآن و دقت در مفاهیم آن برای همان مفهوم طلب توفیق و معرفت کنیم مثلا اگر در مورد عبادت است طلب توفیق در عبادت یا در مورد عذاب الهی است به خدا پناه ببریم تا از آن در امان باشیم درواقع تلاوت قرآنمان پویا باشد (ج)به کسانی که در این زمینه مشکل دارند کمک کنیم گاهی بلند بخوانیم و یا فایلهای صوتی در اختیارشان بگذاریم

16-گاهی هم اطاقی همسفری و.. دچار وسواس یا مشکلاتی هستند خیلی مراقب باشیم با صحبت با حرکت و رفتارمان او را از رده خاطر نکنیم که تمام اعمالمان بر فنا می رود کارمان در سفر اصلاح خودمان باشد و مراقب اعمال رفتار و افکار خودمان باشیم

17-برای عید غدیر برنامه ای در نظر داشته باشیم پذیرایی خرید هدیه ای برای هم اطاقی همسفری پخش شیرینی و...

18-برخی از مشقات سفر مربوط به خودمان است ولی برخی از سختی ها به جهت احترام و کمک به همسفریهامان است گاهی باید از چیزهایی بگذریم تا بقیه در آرامش باشند (مثلا در ایام تشریق جای کم هوا گرم ..) با این کار نوعی تربیت نفس و ارتقا روح پیدا خواهیم کرد و به معرفت می رسیم و ان شاءالله رضای خدا را در پیش خواهیم داشت

19-سحرهای این سفر را قدر دانسته و از دست ندهیم که در برگشت دچار غیبه و حسرت نشویم سحرهای حرم سحرهای ایام تشریق و.. این سفر خودش یک برکت است برکت حضور در کنار ائمه پیامبر حجت زمان حضرت زهرا س ولی سحرها خودش هم یک برکت ویژه ای دارد حتما سعی کنیم سحرها را درک کنیم حتی به اندازه رسیدن قبل از اذان . به اندازه خواندن دو رکعت نماز . قبل از اذان صبح برکاتی می دهند ان شاءالله شامل حالمان گردد خودمان را مقید کنیم به حضور در سحر به خواندن نماز قرآن سجده ذکر و..

20-در اطراف ما یکسری اخبار ناراحت کننده وجود دارد که ما را دچار درماندگی و انفعال می کند برای مقابله با آن و رفع آن مشکلات به سه نکته توجه کنیم الف) تا جایی که می توانیم برای فرج اقا دعا کنیم تا ایشان حضور نیابند این اشفتگی ها ادامه دارد (ب) دعا کنیم و غفلت نکنیم از اهمیت دعا برای مردم کشور و پیروان اهل بیت و عزت و ابرومندی و رفع گرفتاری هایشان (ج) از خدا بخواهیم با این سفر یک توفیقی به ما بدهد که بتوانیم از این به بعد سر منشا حل یک مشکل و گرهی از دیگران بشویم و ما را گره گشا قرار دهد و به خدا و ائمه متوسل شویم و بخواهیم راهی را هموار کند تا بتوانیم واسطه خیری باشیم.

الحمد لله الذی هدانا لهذا و ما كنا لنهتدی لولا ان هدانا الله

- جلسات اسرار حج کرمان سال 96 (43 جلسه)
جرعه ای از صهبای حج
جرعه ای از بیکرانه های حج
جلسات اسرار حج کاروان سال 98
جلسات حج سال 98 در محله دروس
ا) اخلاق مهندس کاظمی
ب) معنویت در حج دکتر دولتی
پ) اماکن مکه مکرمه و مدینه منوره استاد اوحدی- استاد برنجیان
ت) اهداف حج دکتر فاخری
ث) نکات آموزنده استاد خردمند
حاج اقا سعادت فر
ایت الله جوادی املی
خانم زهره بروجردی
خانم میر هاشمی و حاج اقا شخص استاد